

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
DTX ordu ilə bağlı
video yayanları
nəzarətə
götürdü
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 7 sentyabr 2023-cü il Cümə axşamı № 158 (8294) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Xankəndi, 8 sentyabr -
qan görünür

Qondarma seçki
günü ermənilər
mitinqə çağırılıb,
toqquşmalar
gözlənilir

yazısı səh.8-də

Müxalifətin toplaşdığı "Məhsul" da
milyonluq fırıldaq

yazısı səh.6-da

"Təcili səfərbərlik elan
edilməlidir" - İrəvanda cəxnaşma

yazısı səh.4-də

Bakıda taksi "qiyaməti"
olacaq - şayiə, yoxsa...

yazısı səh.3-də

Səlim Müslümovun
məhkəməsi payıza qaldı

yazısı səh.6-da

Səbiq deputat həbsdə
aclıq aksiyasına başlayıb?

yazısı səh.3-də

İrəvan KTMT-də fəaliyyətinin
dondurur, NATO-ya isə gərək deyil

yazısı səh.9-da

Fazil Mustafa:

"Məmur məsuliyyətsizliyi
pik həddədir"

yazısı səh.10-da

Rusiya milyarderlərinin
müharibədə varlanmasının sirri

yazısı səh.11-də

Əməliyyat masasında ölən
gənclik - hər il gözəllik
qurbanları artır

yazısı səh.12-də

"İmtahanları da,
Dövlət İmtahan Mərkəzini
də ləğv edək..."

yazısı səh.14-də

"QAFQAZ CANIŞINI" NİN QARABAĞ SEPARATÇISI İLƏ MÜBHƏM GÖRÜŞÜ

"Kommersant" yazır ki, Rusiyanın xüsusi nümayəndəsi İrəvan və Bakı səfərləri arasında Xankəndidəki rejimin qondarma naziri Qazaryanla da danışıqlar aparıb; iki siyasətçidən fərqli baxış

yazısı səh.4-də

Partiyaların qeydiyyatından sonra referendum ola bilər

Seçki sisteminin dəyişməsi partiyaları
hərəkətə gətirəcək

yazısı səh.10-da

Peter Sijarto

"Qərb liderləri
Prezident Əliyevlə
şəkil çəkdirmək
üçün..." -
macar nazir nəyə
işarə etdi?

yazısı səh.5-də

İrandan Hakan
Fidana
Zəngəzurla
bağlı imtina
mesajı?

yazısı səh.7-də

Anar Məmmədov

Ziya Məmmədovun
oğlunun
Londondakı
biznesi: "Pizza
Hut" şəbəkəsi

yazısı səh.6-da

Hikmət Hacıyev “New York Times”-a nə yazdı?

Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev “New York Times”-a (NYT) açıq məktub ünvanlayıb.

Bu barədə o, rəsmi “X” hesabında paylaşım edib.

O, NYT-nin bütün səsler üçün ədalətli platforma olmaq əvəzinə, alternativ baxışlara təhlükəsizlik divarları və bürokratik maneələr qoymasına təəssüfləndiyini bildirib.

“Bütün səsler üçün ədalətli platforma olmaq əvəzinə, mən təəssüflənirəm ki, NYT alternativ baxışlara təhlükəsizlik divan və bürokratik maneələr qoyur. “X” mənim ölkəmə qarşı sovet üslubunda təbliğat aparən bezi Qərb media orqanlarının informasiya monopoliyasına qarşı daha güclü alternativ, azad və açıq platforma təqdim edir. Bu məqalələrin hamısını, o cümlədən NYT-ni yoxlayanda belə təəssürat yaranır ki, onların hamısı eyni hökumət studiyasında və ya erməni lobbisi və hökuməti tərəfindən maliyyələşdirilən PR şirkətinə yazılıb”, - paylaşımında qeyd olunub.

Makron Azərbaycana gəlir?

Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun Cənubi Qafqaza səfəri gözlənilir.

Modern.az erməni mətbuatına istinadən xəbər verir ki, səfər həftəsonu baş tutacaq. Məlumatla görə, səfər sentyabrın 9-10-na nəzərdə tutulur. Makronun əvvəl Ermənistana, sonra Azərbaycana gələcəyi bildirilir.

Səfərlə bağlı hələlik rəsmi açıqlama verilməyib.

Tiflisə təyyarə bileti daha ucuz olacaq

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin təşəbbüsü ilə Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportuna uçuşlar həyata keçirən xarici aviaşirkətlərin sırasına Gürcüstanın “Georgia Wings” aviaşirkəti də əlavə olunacaq.

Gürcüstan aviaşirkətinin Tiflis-Bakı marşrutu üzrə ilk reysi sentyabrın 6-da həyata keçəcək. Aviaşirkət 72 nəfər üçün nəzərdə tutulmuş ATR72-500 təyyarəsi ilə Tiflis-Bakı-Tiflis marşrutu üzrə həftədə 3 dəfə olmaqla (çərşənbə, cümə və bazar günləri) müntəzəm uçuşlar yerinə yetirəcək.

Qeyd edək ki, yaxın zamanda “IndiGo” (Hindistan), “Aegean Airlines” (Yunanistan) və “Air Arabia Abu-Dhabi” (BƏƏ) aviaşirkətləri də Bakıya uçuşlar həyata keçirilməyə başlayacaq. Bu da büdcəli səyahətlər üçün yeni perspektivlərin açılmasını və ölkəmizin daha da əlçatan və cəlbedici turizm məkanına çevrilməsi istiqamətində işlərin fəal şəkildə davam etdiyini göstərir.

Ermənistan ABŞ-la birgə təlimlər keçirəcək

Ermənistan və ABŞ-ın “EAGLE PARTNER-2023” birgə hərbi təlimləri sentyabrın 11-dən 20-dək Ermənistan ərazisində keçiriləcək.

Bu barədə ölkənin Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb.

“Sentyabrın 11-dən 20-dək Ermənistanda, xüsusilə də Müdafiə Nazirliyinin N sayılı sülhməramlı briqadasının “Zar” təlim mərkəzində və beynəlxalq sülhməramlı missiyalarda iştirak hazırlıq çərçivəsində “EAGLE PARTNER-2023” adlı birgə təlimlər keçiriləcək”, - məlumatda deyilir.

DTX ordu ilə bağlı video yayanları nəzarətə götürdü

Son günlər “Telegram” kanallarının Ermənistan xüsusi xidmət orqanları ilə əlaqəli olan seqmentində Azərbaycan Ordusunun hərbi birləşmələri, onların dislokasiyası, yerdəyişmələri, döyüş və səfərbərlik hazırlığı, silahları, hərbi texnikası ilə bağlı videokadrların çəkilib sosial şəbəkələr vasitəsilə yayılmasına təhrik edən çağırışlar yer almaqdadır.

Bu barədə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Mətbuat Xidmətinin yaydığı açıqlamada bildirilib.

“Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən bu kimi hallar nəzarətə götürülüb və analogi hərəkətləri etməyə təşəbbüs göstərən şəxslər barəsində

zəruri tədbirlərin görülməsi təmin ediləcək.

Bildiririk ki, ölkəmizin milli təhlükəsizliyinə və müdafiə qabiliyyətinə ciddi ziyan vuran, Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrinə aid və dövlət sirri təşkil edən məlumatları özündə ehtiva edən vi-

deoçəkilişləri apararaq yaymaq qətiyyəni yolverilməzdir və vətəndaşları belə əməlləri etməkdən çəkinməyə çağırırıq.

Eyni zamanda vurğulayırıq ki, qeyd olunan hüquqazidd hərəkətlərə qəsdən yol verilməsi dövlət sirrini yayma, bəzi hallarda isə dövlətə xəyanət cinayət əməllərinin törədilməsi şübhəsi üzrə araşdırma predmeti kimi çıxış edir və müvafiq hüquqi məsuliyyət tədbirlərinə səbəb olur”.

Vilayət Eyvazov generalı işdən çıxardı

Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunları Ali Hərbi Məktəbinin reisi general-mayor İlqar Məmmədov vəzifədən azad edilib.

“Qafqazinfo” xəbər verir ki, bununla bağlı daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazov müvafiq əmr imzalayıb. İ.Məmmədovun yerinə hələlik təyinat yoxdur. Qeyd edək ki,

Prezidentin sərəncamı ilə 2014-cü ildə general-mayor rütbəsi verilən İ.Məmmədov ele həmin ildən Daxili Qoşunları Ali Hərbi Məktəbinin reisi vəzifəsini tuturdu.

Füzuli şəhərinə növbəti köç

Bu gün Füzuli şəhərinə növbəti köç baş tutacaq.

Keçmiş məcburi köçkünlərin daha bir qrupu sentyabrın 7-də doğma Füzuli şəhərinə qayıdacaq.

Qeyd edək ki, Füzuli sakinlərinin doğma şəhərinə qayıdışına bu il avqustun 18-də başlanılıb. Köçürülən ailələr Füzuli şəhərində yenidən tikilən binalarda yaşayırlar.

İndiyədək 70 ailənin (247) nəfərini Füzuli şəhərinə qayıdışı təmin edilib.

Birinci mərhələdə Füzuli şəhərinə ümumilikdə 144 ailənin (509 nəfər) köçürülməsi nəzərdə tutulur.

Slovakiya gələn il Qarabağda “Ağıllı kənd”in tikintisinə başlayacaq

Slovakiya Respublikası Milli Şurasının sədri Boris Kollar bəyan edib ki, Slovakiya 2024-cü ilin yazında Qarabağda “Ağıllı kənd”in tikintisinə başlayacaq.

Yerli mediaya açıqlama verən B. Kollar bildirib ki, Azərbaycanın Ağdam rayonunun Baş Qərvənd kəndində “Ağıllı kənd”in tikintisinin layihə sənədləri ilə bağlı müqavilə imzalanacaq. “Prezident İlham Əliyevlə bu layihəni müzakirə etdik. Layihə sənədləri gələn ilin fevral ayına qədər hazır olmalıdır. Azərbaycan bütün prosesini sürətləndirmək istəyir. Təxminən yazda “Ağıllı kənd”in tikintisinə başlanmalıdır. Bu, pilot layihə olacaq”.

Sertifikasiyadan kəsilmələri Misir Mərdanov işə götürüb?

Avqustun 29-da ötən il keçid balını toplaya bilməyən ibtidai sinif müəllimləri üçün təkrar sertifikatlaşdırma imtahanı keçirilib. 743 müəllim sertifikatlaşdırmadan keçməmiş hesab olunub.

Nəticədə “Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində işləyən təhsilverənlərin sertifikatlaşdırma Qaydası”na və Əmək Məcəlləsinə uyğun olaraq, 743 müəllimin əmək müqaviləsinə xitam verilib.

743 nəfər ibtidai sinif müəlliminin işdən çıxarılması sosial şəbəkələrdə və mediada müxtəlif müzakirələrə səbəb olub. Müzakirə yaranan mövzulardan biri isə bu müəllimlərin əksəriyyətinin 1998-2013-ci illərdə təhsil naziri olmuş Misir Mərdanovun fəaliyyəti ilə əlaqələndirilməsidir. Qeyd olunur ki, təkrar sertifikatlaşdırmadan keçə bilməyən və savadlılıq dərəcəsi həddindən artıq aşağı olan həmin müəllimlər Misir Mərdanovun dövründə rüsvətə işə götürüldülər.

Modern.az saytının əməkdaşı bu iddialarla bağlı keçmiş təhsil naziri Misir Mərdanovla əlaqə saxlayaraq, onun məsələyə münasibətini öyrənib:

“Sertifikatlaşdırma təhsildə yeni bir şeydir. Bizim vaxtımızda bu istiqamətdə tədbir görülmürdü. Mən bu proses haqqında nəse dəyə bilmərəm. Ancaq hər halda, müvafiq bilik və bacarığı olan müəllimlərin işləməsi vacibdir”.

Misir Mərdanov bildirib ki, keçmişdə bu proses olmadığından, müəllimlər işə, sadəcə, imtahanla qəbul edilirdi: “Mən 11 ildir ki, nazir vəzifəsindən getmişəm. O zaman məktəblərə müəllimlərin işə qəbulu ali məktəbləri bitirənlərin təyinatı ilə də gerçəkləşirdi. Biz məktəbə müəllim qəbul edəndə onun bilik və bacarığını yoxlamırıq. Hesab edirdik ki, əgər bu müəllim, məsələn, Azərbaycan Dillər Universitetini, Bakı Dövlət Universitetini bitiribse, ona diplom verilibse, hansısa məktəbdə boş yer varsa, niyə orada işləməsin?”

Sosial şəbəkələrdə Bakıda taksi fəaliyyəti ilə bağlı ilginclik iddialar yayılıb. Bu iddialarda deyilir ki, oktyabrın 1-dən etibarən paytaxtda taksilərin işləməyəcəyi, bununla bağlı proqramların bağlanacağı bildirilir.

O da iddia edilir ki, oktyabrın 2-si, ən gec ayın 3-ü elan olunacaq ki, layihə hələlik qeyri-müəyyən müddətə dayandırılıb. "Təbii ki, həmin gün taksi kimi işləyən olacaq. Sosial şəbəkələrdə yaxalarında bənövşəyi qalstukla çıxıb "ayda 2000 qazanıram deyən"lərdən hamıdan bir az tez tərpənib DSMF-dən də keçiblər. Vergiləri də veriblər, maşınlarına elan da yapışdırıblar, məktəb oxuyub sertifikat da alıblar deyərək işləyəcəklər. Amma layihənin 2 gündən sonra dayandırılacağını bilmədiklərindən, ən çox zərəri də onlar çəkəcəklər. Ən azı 300-400 manat ziyanadadırlar", - deyərək status paylaşılıb.

Qeyd edək ki, bu xəbərdən anlaşılan odur ki, oktyabrın 1-dən taksi sürücülərinin istifadə etdikləri müştəri qəbul etmələri üçün nəzərdə tutulan proqram fəaliyyətini dayandıracaq. Və həmin proqramın açılması da mümkün görünmür. Həmçinin DSMF-dən keçərək, vergi ödəyib taksi sürücüsü kimi fəaliyyət göstərən şəxslərin də istədikləri olmayacaq. Çünki onlar da məlum proqramdan istifadə edə bilməyəcəklər.

Azərbaycan Yürüstü Nəqliyyat Agentliyi oktyabrın 1-dən taksi fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericiliyin qüvvəyə minməsi ərafəsində özünün tədris mərkəzində taksi sürücüləri üçün intensiv dərslər keçirir.

Maraqlıdır ki, son bir həftə ərzində 2000-dən çox taksi sürücüsü bu tədbirlərdə iştirak üçün müraciət edib.

Onların söylərinin nəticəsi bu gün qeyd edilib, imtahan-dan uğurla keçənlərə sertifikatlar təqdim olunub.

"Avtomobil nəqliyyatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, taksi sürücüləri sərnişinlərin avtomobil daşımalarını tənzimləyən etika və qanunvericilik əsasları üzrə ixtisaslaşdırılmış təlimlərdən keçməlidirlər.

Bu strukturlaşdırılmış təlimlər tək-cə taksi sürücülərinin bacarıq və biliklərini artırmaq üçün deyil, həm də vətəndaşlara xidmət səviyyəsini yüksəltmək məqsədi daşıyır.

Bu maarifləndirici tədbirlər sinif otaqlarında və təcrübə meydançalarında təcrübəli müəllimlər və fənni yaxşı bilən təcrübəli təlimçilərlə keçirilir.

Bu tədris modullarına yazılmaq istəyən taksi operatorları rahatlıqla Bakı şəhəri Ziya Bünyadov prospekti 39C ünvanında yerləşən tədris mərkəzi ilə əlaqə saxlaya bilərlər.

Bundan əlavə, AYNA-nın xüsusi "1181" zəng mərkəzi sorğular və qeydiyyat üçün köməklik göstərmək üçün əl-çatandır.

İştirakın əhatə dairəsini nəzərə alaraq, təlimə operativ yanaşma qəbul edilib.

davranış qaydalarını bilməli, yolları tanınmalıdır".

Məsələyə Yürüstü Nəqliyyat Agentliyi də münasibət bildirib. Qurumdan qeyd edilib ki, növbəti ayın 1-dən taksi fəaliyyətinin dayandırılacağı ilə bağlı məlu-

- "Fərdi məlumatlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, fərdi məlumatların informasiya sistemlərinin dövlət qeydiyyatından keçirilməməsinə və fərdi məlumatların mühafizəsi ilə bağlı tələblərə riayət olunmamasına;

Bakıda taksi "qiyaməti" olacaq - sayı, yoxsa...

Bəzi taksi operatorları oktyabrın 1-dən qüvvəyə minəcək qərarı sabotaj edir; **ekspert:** "Onlar sürücülərin ayağa qalxmasını, qanunun ləğvini istəyirlər"

Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi ilə əməkdaşlıq çərçivəsində ayrı-ayrı peşə məktəblərində təlim təşəbbüslərinə start verilib.

Nəqliyyat eksperti Elməddin Muradlı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, bu mövzu hazırda gündəmdə deyil. Ekspertin sözlərinə görə, bəzi taksi operatorları oktyabrın 1-dən qüvvəyə minəcək qərarı qəbul etməmək istəmərlər: "Əksər taksi operatorları yeni tələblərdən narazıdırlar, çünki onlara sərf etmir. Şirkətlər sürücüləri seçmək istəmərlər. Yoldan keçəni sürücü kimi işə götürüb qazancı artırmaqda maraqlıdırlar. Sürücülər təftiş edilərsə, lazımi kriteriyalara cavab verməyənlərin sayı çox olacaq.

Halbuki qanun inkişafa yönəlib. Yeni qanun sürücüləri müvafiq tələblərə riayət etməyə çağırır. Heç bir şirkətə "ölkədən çıx" deyilmir, yaxud sürücülərin fəaliyyəti məhdudlaşdırılmır. Burada məsələ şirkətlərin özbaşınalığı meyl etməsidir. Yeni qanun xaoslu vəziyyəti aradan qaldırmaq məqsədi daşıyır. Sürücü təlim keçməlidir, etik

matlar əsassızdır: "Qanunvericiliyə olunan dəyişikliklər taksi xidməti sektorunda bir sıra yenilikləri nəzərdə tutur".

Belə ki, taksi sifariş operatoru fəaliyyəti göstərmək üçün dövlət rüsumu ödəməlidir. Digər yeniliklər isə buraxılış vərəqəsi və icazə kartı ilə bağlıdır. Buraxılış vərəqəsi taksi fəaliyyəti göstərmək istəyən hüquqi şəxslərə və ya fərdi sahibkarlara təqdim olunan icazə növüdür. Buraxılış kartı isə taksi kimi istifadə olunan nəqliyyat vasitəsi üçün nəzərdə tutulub.

Taksi sifariş operatoru fəaliyyəti göstərmək üçün icazə, buraxılış vərəqəsi və buraxılış kartı 7 il müddətinə verilir.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyev avqustun 18-də "Avtomobil nəqliyyatı haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanunu təsdiqləyib. Oktyabrın 1-dən qüvvəyə minəcək yeni qanunla sərnişin və yük daşımaları sahəsində bir sıra yeniliklər olacaq, o cümlədən taksi kimi istifadə edilən nəqliyyat vasitələrində taksometrlər quraşdırılacaq. Taksi sifariş operatorları tərəfindən nəqliyyat sahəsində qanunvericiliyin pozulmasına görə yeni cərimələr tətbiq ediləcək.

Qanuna əsasən, taksi sifariş operatorları tərəfindən "Avtomobil nəqliyyatı haqqında" Qanunla müəyyən edilmiş tələblərin pozulmasına, yeni:

- hər bir taksi sifariş üzrə siyahısı müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən təsdiq edilən məlumatların, o cümlədən sürücünün iş və istirahət rejimlərinə riayət olunmasına nəzarət məqsədilə sürücü barədə məlumatların müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanının (qurumun) informasiya sistemində real vaxt rejimində ötürülməsinin təmin edilməməsinə;

"Avtomobil nəqliyyatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişin və yük daşımalarına icazənin verilməsi üçün tələb olunan sənədlərin daşıyıcılarda olmasına nəzarət edilməməsinə,

- icazəsi olmayan daşıyıcıya taksi sifariş xidmətinin göstərilməsinə görə vəzifəli şəxslər on min beş yüz manat məbləğində, hüquqi şəxslər iyirmi min manat məbləğində cərimə ediləcəkdir.

Eyni zamanda layihəyə əsasən, icazə olmadan taksi sifariş operatoru kimi fəaliyyət göstərilməsinə görə vəzifəli şəxslər iyirmi min manat məbləğində, hüquqi şəxslər qırx min manat məbləğində cərimə ediləcəkdir.

Qanun 2023-cü il oktyabrın 1-dən qüvvəyə minəcək.

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
"Yeni Müsavat"

Strasburq Qubad İbadoglu-nun işinə "dərhal baxmağa" qərar verib

Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi Azərbaycan Demokratiya və Rifah Partiyasının sədri Qubad İbadoglu-nun işinə dərhal baxılmasına qərar verib və Azərbaycan hökumətinə suallar göndərilib. AİHM Məhkəməsinin Reqlamentinin 39-cu qaydasını əsas tutaraq bu qənaətdə gəlib.

AİHM-in qərarı müdafiə tərəfin Qubad İbadoglu-nun səhhətinin kəskin pisləşməsi ilə əlaqədar ev dustaqlığına keçirilməsindən imtina haqqında müraciəti əsasında qəbul edilib, bu barədə onun qardaşı Qalib Toğrul bildirib. ("Turan")

AİHM Azərbaycan hökumətindən İbadoglu-nun səhhətinin qorunmasını təmin etmək üçün təxirəsalınmaz tədbirlər görməyi və bu barədə Strasburq Məhkəməsinə məlumatlandırmağı tələb edib.

İyulun 24-də Bakının Nərimanov Rayon Məhkəməsi Qubad İbadoglu-nu saxta pul hazırlamaq ittihamı ilə 3 ay 26 gün müddətinə həbs edib. Azərbaycan DİN İbadoglu-nun 2016-cı ildə Türkiyədə dövlət çevrilişi cəhdində ittiham olunan Fətullah Gülenin tərəfdarları ilə əlaqəsi olduğunu bildirib. Avqustun 25-də ona qarşı "dini-ekstremist materialların hazırlanması, saxlanması və ya yayılması" ittihamı irəli sürüb.

Qubad İbadoglu ittihamları qəbul etmir.

Sabiq deputat aclıq aksiyasına başlayıb?

"Məndəki məlumata görə, Nazim Bəydəmirli əsassız və qondarma həbsinə görə aclıq aksiyasına başlayıb. Sonuncu dəfə keçən həftə görüşmüşəm, məlumatı şəxsən özündən dəqiqləşdirmək imkanım olmayıb".

Bakupost.az xəbər verir ki, bunu həbsdə olan iş adamı, sabiq deputat Nazim Bəydəmirlinin vəkili Aqil Layıcı bildirib.

O qeyd edib ki, sonuncu dəfə müstəntiqin yanında N.Bəydəmirli sentyabr ayının 4-də aclıq elan edəcəyini demişdi: "Özü ilə bu həftə görüşəndə dəqiqləşdirmə aparam. Amma mənə belə bir məlumat daxil olub".

Qeyd edək ki, sabiq deputata Cinayət Məcəlləsinin 182.2.4-cü (Hədə-qorxu ilə tələb etmə, xeyli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi ilə törədildikdə) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb və barəsində qətimkan tədbiri seçilməsi ilə bağlı məhkəməyə təqdimat verilib.

Nərimanov Rayon Məhkəməsində onun barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilməsi ilə bağlı vəsatətə baxılıb. Məhkəmə Nazim Bəydəmirli barəsində 4 aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçilməsi barədə qərar çıxarıb.

Daha sonra N.Bəydəmirli barəsində ittiham ağırlaşdırılıb. Ona qarşı hədə-qorxu ilə təkrarən tələb etmə maddəsi üzrə, yeni Cinayət Məcəlləsinin 182.2.2-ci maddəsi ilə yenidən ittiham irəli sürülüb.

Sentyabrın 5-də Prezident İlham Əliyev Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşdırılması üzrə xüsusi nümayəndəsi İqor Xovayevi qəbul edib. Görüşdə regionda vəziyyət, Ağdam-Xankəndi və Laçın-Xankəndi yollarının açılması barədə müzakirələr aparılıb.

Dövlət başçısı Qarabağın erməni əhalisinin nümayəndələrinin reintegrasiya məsələləri ilə bağlı müzakirələrin aparılması üçün paytaxt Bakıya və ölkəmizin digər şəhərlərinə dəvət olunmasına baxmayaraq, onların bundan imtina etdiklərini diqqətə çatdırıb. İ. Xovayev Rusiyanın Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılması və regionda davamlı sülhün təmin olunması üçün səylərini bundan sonra da davam etdirəcəyini bildirib.

“Kommersant” qəzeti isə Xovayevin səfəri ilə bağlı məqalə dərc edib. Qeyd olunur ki, İrəvan səfərindən sonra diplomatın Bakıya işgüzar səfəri başlayıb: “İqor Xovayev Qarabağ ətrafındakı vəziyyəti və ermənilərin məskunlaşdığı bölgəni Ermənistanla birləşdirən yeganə nəqliyyat arteriyası olan Laçın yolunun bağlanması səbəbindən başlayan humanitar böhranın həllinin mümkün variantlarını müzakirə etmək niyyətindədir. “Kommersant” iddia edir ki, Xovayev Ermənistanda olanda Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryanla, eləcə də o vaxt xarici işlər naziri vəzifəsini icra edən Paruyr Hovhannisyanla danışıqlar aparıb. Bundan əlavə, “Kommersant”ın məlumatına görə, rusiyalı diplomat qondarma “dqr”in “xarici işlər naziri” Sergey Qazaryanla da görüşüb. Qəzet yazır ki, Ağdamda bir həftədir Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin göndərdiyi yardım karvanı dayanıb.

“Bakı təkid edir ki, humanitar böhran süni yaradılıb və erməni əhaliyə lazım olan hər şeyi Ağdam vasitəsilə sərbəst şəkildə idxal etmək olar”, - deyərək məqalədə bildirilir. Qəzetə rəy bildiren ekspertlər o fikirdədir ki, İqor Xovayevin missiyası, “humanitar böhranı” həll etmək cəhdidir. “İndi əsas məsələ humanitar böhranı aradan

“Qafqaz canişini”nin Qarabağ separatçısı ilə mübhəm görüşü

“Kommersant” yazır ki, Rusiyanın xüsusi nümayəndəsi İrəvan və Bakı səfərləri arasında Xankəndidəki rejimin qondarma naziri Qazaryanla da danışıqlar aparıb; iki siyasətçidən fərqli baxış

qaldırmaqdır. Rusiya erməni tərəfini Lavrovun sxemini (Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov - “Kommersant”) qəbul etməyə inandırmağa çalışır ki, ona görə Ağdam marşrutu açılır və Laçın bir günə işə başlayır”, - mənbə bildirir. Politoloq Sergey Markedonov qeyd edir ki, 2022-ci ilə qədər Qərb Qarabağda Rusiya ilə əməkdaşlıq etmək üçün hər cür təkliflərə açıq idi, indi isə məqsədi Rusiyanı Qafqazdan sıxışdırıb çıxarmaqdır. Təbii ki, bu strateji mübarizə getdikcə qızışır. Paşinyanın Rusiya əleyhinə açıqlamaları, Ermənistan rəsmilərinin ritorikası deməyə əsas verir ki, Qərb Cənubi Qafqazda təsirlərini artırmaq, Moskvanı regiondan çıxarmaq hədəfini qoyub. Amma “Kommersant”ın yaydığı məlumatda vacib detal Xovayevin qondarma nazirlə görüşməsidir. İki ölkə üzrə xüsusi nümayəndə nə üçün tanınmamış qurumun üzvü ilə danışıqlar aparıb? Rusiya ilə danışıqlar aparıb? Rusiya tərəfi Xovayevi regiona göndərməklə tərəfləri uzlaşdırmağa, yoxsa gərginliyi artırmağa hədəfləyir? Ola bilər ki, Xovayev Qazaryanla görüşdə Xankəndini Bakı ilə dialoqdan başqa çarələri qalmadığını izah etməyə çalışıb?

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı “Yeni Müsavat”a qeyd etdi ki, yayılan bu məlumat yoxlanılmalıdır: “Adətən belə fakt olanda erməni mətbuatı onu dərhal geniş təbliğ edir. Yəni görüşün planını aparırlar ki, Rusiya rəsmisi qondarma rejimlə müzakirələr aparıb. Amma belə məlumat erməni mediasında hələ ki yoxdur. Əgər “Kommersant”ın yazdığı həqiqətdirsə, heç bir halda doğru addım deyil. Ümumiyyətlə, Qarabağdakı proseslərdə Ermənistanla və Rusiyaya yaxın qruplar mövcuddur. Əsasən

İqor Xovayev

planlar Moskvada cızılır və oradakı rejim idarə olunur. Ona görə Rusiyadan izah tələb etməliyik ki, Xovayev nə məqsədlə Qazaryanla görüşüb. Yəni hansı tapşırıqlar, təlimatlar verilib, aydınlaşdırılmalıdır”.

Partiya sədri vurğuladı ki, Araik də vaxtaşırı Moskvaya gedib-gəlirdi, göstərişlər alırdı, indi isə separatçılar üçün yollar bağlanıb: “Onlar necə, harada görüşüblər, bu da maraqlıdır. Ola bilsin ki, Xovayev İrəvanda onunla danışıqlar aparıb. Hər halda, belə bir fakt olubsa da, gizli şəklə həyata keçirilib. Xoş niyyətlə olsaydı, açıq formada bunu nümayiş etdirərdilər. Əgər Xovayevin onları başa salmaq niyyəti olsaydı, bunu gizlətməyib yayardılar. Digər tərəfdən isə “Kommersant” Rusiya hakimiyyətinə bağlı media resursudur və bu informasiyanı elə-belə yaymaz”.

Azərbaycan Milli İstiqal Partiyasının (AMİP) sədri Arzuxan Əlizadə isə əlavə etdi ki, erməni mənbələri həm də Xovayevi olmayan Minsk Qrupunun həmsədri kimi təqdim ediblər: “Xovayev təbii ki, Rusiyanın Cənubi Qafqazda canişinidir və Moskvanın bölgədəki maraqları da göz qabağındadır. Əlbəttə, rəsmi şəxsin separatçı biri ilə görüşməsi Azərbaycanın suverenliyinə hörmətsizlikdir. Üs-

təlik, Moskva bəyannaməsində də nəzərdə tutulub ki, Rusiya və Azərbaycan separatizmə qarşı birgə mübarizə aparmalıdır. Ancaq realıq fərqlidir. Ruslar separatçılarla onsuz da görüşürlər, sülhməramlı kontingentin komandanları da onlarla danışıqlar aparır, Araik də Rusiyaya səfərlər edirdi. Bu da növbəti görüş ola bilər. Onların hansı məsələni müzakirə etdiyini söyləmək çətinidir”, - deyərək partiya sədri vurğuladı.

A. Əlizadənin fikrincə, son həftələrdə Rusiya-Ermənistan münasibətləri kritik həddə çatıb, xüsusən də Paşinyanın İtalyan mediasına verdiyi müsaibəsində ittihamlarına Zaxarova və Peskov səviyyəsində sərt cavab verilib, hətta erməni baş nazir aşağılanıb: “Zaxarova Paşinyanı “küçədən keçən” biri adlandırdı. Eyni zamanda dedi ki, Ermənistan məsuliyyətini anlamalı və başqasının üstünə atmalıdır. O nöqteyi-nəzərdən Xovayev Qazaryanla görüşdə bu realığı ona da izah etmiş ola bilər. Yəni deyər ki, bu vəziyyətdən çıxmaq üçün Bakının təklifləri ilə hesablamaq lazımdır. Həmçinin Rusiya Vardanyan vasitəsilə də bölgədəki proseslərə nəzarətini davam etdirir. Belə desək, Kreml çoxvektorlu oynayıb və gərginlik tempini saxlamaqla regionda mövcudluğunu uzatmağa çalışır”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

Sergey Qazaryan

Türkiyə ilk dəfə Azərbaycanda bunu etdi

Türkiyə xarici ölkələrdə ilk dəfə Azərbaycana müdafiə sənayesi müşaviri təyin edib. Moderator.az-ın xəbərinə görə, bu vəzifə İlker Türközə tapşırılıb. Türkiyə tarixində ilk dəfə olaraq Müdafiə Sənayesi Başqanlığının 9 ölkə üzrə müdafiə sənayesi müşaviri postu yaradılıb. Həmin ölkələr arasında isə ilk təyinat Azərbaycana edilib.

Qeyd edək ki, Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Cahit Bağcı Azərbaycanın müdafiə sənayesi naziri Məddət Quliyevlə görüşən zaman səfəri müdafiə sənayesi müşaviri İlker Türköz müşayiət edib. Görüş zamanı müdafiə sənayesi sahəsində əməkdaşlıq müzakirə edilib və məsləhətləşmələr aparılıb.

Müşavir İlker Türköz həmçinin “ASELSAN Bakı” şirkətinin baş direktoru Özgür Kürümlə də görüşüb.

“Təcili səfərbərlik elan edilməlidir” - İrəvanda çaxnaşma

Son bir neçə gündə Ermənistan tərəfi Azərbaycanın guya sərhədə çoxlu sayda hərbi texnika və canlı qüvvə yığılması barədə yalan məlumatlar yaymağa başlayıb. Erməni politoloqlar da iddia edirlər ki, Azərbaycan genişmiqyaslı hücumla hazırlıq görür.

Qeyd edək ki, erməni türkololoq Varujan Qeqamyan isə bir qədər də irəli gedərək, bildirib ki, guya Azərbaycan bu dəfə Naxçıvandan hücum edəcək və Süniklə İrəvan arasında əlaqəni kəsməyə çalışacaq.

Bildirək ki, Ermənistanda gedən bu müzakirələr fonunda bəzi bəyanatlarla çıxış edənlər də tapılır. Məsələn, keçmiş deputat Davit Ananyan öz Facebook səhifəsində yazıb ki, Azərbaycanın Ermənistanla müharibəyə hazırlaşması realdır. “Özümüz biganəliyimizlə, uzaqgörənliyimizlə, səriştəsizliyimizlə elə “əlverişli” məqam yaratmışıq ki, nəticədə Azərbaycan və Türkiyənin Ermənistanla qarşı genişmiqyaslı müharibəyə başlama ehtimalını artırmışıq”.

Ananyan deyib ki, Ermənistan hakimiyyətindən nəse gözləmək lazım deyil. Onun sözlərinə görə, Paşinyan hökuməti İrəvan bələdiyyəsinə seçkilər, Roma Hüququ haqqında qanunun ratifikasiyası Rusiya ilə münasibətləri korlamaqla məşğuldur. “Bəs biz nə etməliyik? Hökumətdən haray yoxdur. Biz hazırda bütün müzakirələri dayandırıb, ümummilli səfərbərlik elan etməliyik. Yeganə çıxış yolu budur”.

“Bu gün Qərb liderləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə şəkil çəkdirmək üçün Bakıya tələsirlər”. “Trend” xəbər verir ki, bu barədə Macarıstanın xarici işlər və xarici iqtisadi əlaqələr naziri Peter Siyarto özünün Facebook sosial şəbəkəsindəki səhifəsində Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovla görüşün yekunlarına dair yazarkən bildirib. “2010-cu ildə Azərbaycanla necə əlaqələr qurmağa başladığımız yadımdadır. Biz o zaman necə tənqidlərlə üzləşməli olduq. Bu gün isə Qərb liderləri Azərbaycan Prezidenti ilə şəkil çəkdirmək üçün Bakıya can atırlar”, - o yazıb.

Onun sözlərinə görə, 2010-cu ildən Azərbaycan və Macarıstan dost münasibətlərini saxlayır.

“Baxmayaraq ki, Azərbaycandan Macarıstana təbii qaz axını bu il başlayıb, bizim Azərbaycanla dostluğumuz heç bir şəkildə iqtisadi fəaliyyətdən asılı deyil”, - paylaşımında deyilir.

Yada salmaq ki, bu ilin yanvarında Macarıstanın baş naziri Viktor Orban Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin şərafinə verilən rəsmi naharda maraqlı açıqlama vermişdi. “Mən son on ildə Prezident Əliyevdən o qədər çox şey öyrənmişəm ki, olduqca mürəkkəb mühitdə ölkəyə necə yaxşı rəhbərlik etmək lazımdır. Əfsuslar olsun ki, onun bütün bildiklərini öyrənmə bilmədim. Çünki biz radikal tərəfə meyllilik və o daha mülayim baxışları ilə tanınan siyasi xadimdir. Mən ondan beynəlxalq arenada mülayim şəkildə necə daha da uğurlu olmağı öyrənməliyəm”, - deyər Orban vurğulayıb.

Macarıstan nazirinin “2010-cu ildə Azərbaycanla əlaqələrə görə necə tənqidlərlə üzləşməli olduq” deməklə həmin illərdə Azərbaycana

“Qərb liderləri Prezident Əliyevlə şəkil çəkdirmək üçün...” - macar nazir nəyə işarə etdi?

Peter Siyartının “2010-cu ildə Azərbaycanla əlaqələrə görə necə tənqidlərlə üzləşirdik” fikri həmin illərdə Azərbaycana qərəzli münasibətin olduğunun bəyanıdır

həm də qərəzli münasibətin olduğunun bəyanıdır. “Bu gün isə Qərb liderləri Azərbaycan Prezidenti ilə şəkil çəkdirmək üçün Bakıya can atırlar” bəyanatı isə Azərbaycana dəyişən münasibətin göstəricisidir.

Milli Məclisin deputatı Elman Nəsirov məsələ ilə bağlı “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Macarıstanın xarici işlər və xarici iqtisadi əlaqələr na-

zirinin yazısı maraqlı olmaqla yanaşı, reallıqları ifadə edən yazıdır: “Bu çox ciddi, obyektiv və ədalətli etirafdır. Həqiqətən də vaxtilə Azərbaycanla soyuq münasibətlərdə olan, ölkəmizə qarşı müxtəlif təzyiq üsullarına əl atan bir çox Qərb dövlətləri və onların liderləri indi Prezident İlham Əliyevə çox böyük etimad göstərirlər. Azərbaycan döv-

lətinin başçısı ilə görüşmək, onun əlini sıxmaq, onunla şəkil çəkdirmək prestij məsələsinə çevrilib. Bu təsadüfi deyil. Cənab İlham Əliyev çıxışlarının birində demişdi ki, Azərbaycan dünya xəritəsində o qədər də böyük dövlət deyil, lakin sözünün mənası və çəkisi böyükdür. Prezident İlham Əliyev çox təvazökar insandır və sözünün

kələrində deyil, regionda və dünyada sülhün və təhlükəsizliyin təminatına çox böyük töhfələr verir. Hər iki dövlət beynəlxalq aləmdə nüfuzunun güclənməsi və söz sahibinə çevrilməsi üçün əllərindən gələni edib və buna da nail olublar. Azərbaycan dövləti İlham Əliyevin rəhbərliyi altında dünyada çox böyük hörmət və etimada malikdir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin nüfuzu dünyada artdıqca Azərbaycan dövlətinin mövqeləri daha da möhkəmlənir. Azərbaycan Prezidenti üçün dövlətinin müstəqilliyi və onun milli maraqlarının müdafiəsi prioritet təşkil edir. Bu məqsədlə də o, müstəqil siyasət yürütməsi, milli maraqlardan bir addım da olsun geri çəkilməməsi cənab İlham Əliyevin nüfuzunu artırır, ona olan hörməti artırır”.

Milli Məclisin deputatı Ceyhun Məmmədov isə qeyd etdi ki, Şuşada, Bakıda keçirilən tədbirlərdə, görüşlərdə dünyanın bir çox siyasətçilərinin, ictimai-siyasi xadimlərinin Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə necə yüksək münasibət bəslədiklərini müşahidə etmişik. Azərbaycan Prezidenti dünyada böyük nüfuzla sahib siyasi lider, mahir diplomat, qalib Ali Baş Komandan kimi qəbul edilir: “Cənab İlham Əliyevin sadəliyi, səmimiyyəti, sözünün üstündə dayanan lider olması, qətiyyətli olması da ona olan hörməti daha da artırır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevdə olan bu və digər yüksək keyfiyyətlər heç də hər siyasətçiyə qismət olmur. Azərbaycan dövlətinin bu mənada da bəxti gətirib ki, İlham Əliyev kimi siyasətçi onun lideridir. Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyində oynadığı mühüm rol da Prezidentin nüfuzunu artıran amillərdəndir. Prezidentimizə dünya dövlətlərinin başçılarının yüksək münasibəti təbii ki, Azərbaycan dövlətinin və xalqının üstünlüyüdür, milli maraqlarımızın təmin olunmasında çox böyük avantajdır”.

□ **Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”**

“Təhsildə güzəşt vətənə xəyanət kimi bir şeydir” Nazirdən ilgincliklər: “Məleykə xanımın istefa verməsi...”

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev yeni tədris ilinin başlaması ilə bağlı media üçün brifinq keçirib və maraqlı açıqlamalar verib.

Nazir deyib ki, 2026-2027-ci tədris ilində ali təhsil müəssisələrinə 75 min tələbənin qəbulu nəzərdə tutulur. O bildirib ki, son 10 ildə ali təhsil müəssisələrinə tələbə qəbulu 40%-dən çox artıb: “Dövlət sifarişli əsaslarla qəbul olan tələbələrin sayı 2 dəfədən çox artıb. Magistr səviyyəsi üzrə 2023-24-cü tədris ilində qəbul 13 485 nəfər olub ki, bu da 10 il əvvəllə müqayisədə 3 dəfə çoxdur. 2023-24-cü ildə tələbə köçürülməsi üzrə 4 316 mürcəiz daxil olub, 80%-i təsdiqlənib”.

Nazirə ən çox suallardan biri müəllimlərin sertifikatlaşdırması ilə bağlı olub.

O qeyd edib ki, məktəbə-qədər təhsil müəssisələrinin müəllimləri üçün sertifikatlaşdırma hansısa güzəşt etmək doğru deyil: “Biz başa düşməliyik ki, əgər adamın ixtisası məktəbəqədər təhsil deyilsə, deməli, həmin şəxsin faydası da olmayacaq. Təhsildə güzəşt elə də yaxşı söz deyil, təhsildə güzəşt etmək vətənə xəyanət etmək kimi bir şeydir”.

Nazir deyib ki, 700-dən çox

müəllimin əmək müqaviləsinə xitam vermək ağırdır, amma başqa yol yoxdur. Hazırda ölkə üzrə 21 180 ibtidai sinif müəllimi sertifikatlaşdırma imtahanında uğur qazanıb. 7 594 Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi də bu mərhələdən keçib.

Nazirin sözlərinə görə, ölkə üzrə 674 nəfərin təkrar imtahanında iştirakı nəzərdə tutulur. O bildirib ki, təkrar sertifikatlaşdırma 21 nəfər 0-9 bal toplayıb.

Nazir bildirib ki, bu il 600 bal toplayıb ibtidai sinif müəllimliyini seçənlərin sayı çoxdur: əvvəllər 500 baldan yuxarı

toplayıb ibtidai sinif müəllimi seçənlərin sayı bir neçə nəfər idi. Ötən il isə bu artıq bir neçə yüz nəfər idi. Bizim sertifikatlaşdırma imtahanlarımız var. 200 bal toplayan ibtidai sinif müəllimləri bilməlidir ki, 600 bal yığan şəxslə rəqabət aparacaq”.

Onun sözlərinə görə, ibtidai sinif müəllimi vəzifəsində yüksəl bal toplayan namizədlərin sayı çoxdur: “Yəni kimsə düşünməsin ki, ibtidai sinif müəllimlərinin hamısı aşağı bal toplayanlardır”.

“Sosial durumları zəif olan ailələr vahid məktəbli formasiyası ilə əldə etmək üçün məktəb

rəhbərliyinə müraciət edə bilərlər. Tərəfdaşları olduğumuz korporativ şirkətlər həmin ailələrə kömək ola bilər”, - nazir vurğulayıb.

Nazir məktəblərdə telefonla bağlı da suala cavab verib: “Hazırda məktəbə telefon gətirməklə bağlı qadağa yoxdur. Lakin məktəblərin daxili qaydaları var. Müəllim, yaxud şagird telefonla oynamaq olmaz. Biz indi bəzi məktəblərdə telefon gətirilməməsi ilə bağlı pilot layihə təqdim etmişik. Nəticələrə əsasən qərar verəcəyik. Telefonun şagirdin mülkü olduğunu nəzərə almaq

lazımdır. Başqa ölkələrdə var, biz də edək deyər kor-koranə qəbul edilməsi yaxşı deyil. Ancaq gələcəkdə telefon qadağası gündəmdə ola bilər”.

E.Əmrullayev DİM-in ləğvi ilə bağlı suala da cavab verib. “DİM-in ləğv edilib Elm və Təhsil Nazirliyinə birləşdirilməsi ilə bağlı qərar cənab Prezidentə məxsusdur”. O, DİM sədri Məleykə Abbaszadənin istefası ilə bağlı xəbərlərə də münasibət bildirib: “Məleykə xanımın istefa verməsi, onun səlahiyyətlərinin mənə verilib-verilməməsi ilə bağlı mən bir şey deyər bilmərəm. Mənim nəşr verməyim əbşurdur”.

Nazir məktəblərin müəfizəsi mövzusunda da toxunub: “Məktəblərimizin bir qismi yeri və məkanı nəzərə alınmaqla müəfizə edilir.

Bütün məktəblərimizdə həyəcan düyməsinə basılıb. Təhlükəsizlik yalnız fiziki olmur. “Məktəblinin dostu” layihəsi uzun müddətdir ki, fəaliyyət göstərir. Bu il layihənin coğrafiyası genişlənəcək. Gəncə-Daşkəsən, Lənkəran-Astara zonasına genişlənməsini planlaşdırırıq. Uşaqların müdafiəsi idarəsinin işi qurulacaq. Bu istiqamətdə də təcili addımlar atılacaq”.

Rus bölməsində Azərbaycan dilinin tədrisinə gəlincə, nazir bunları deyib: “Rus bölmələrində oxuyan uşaqların çoxu Azərbaycan di-

lində danışa bilmir. Bununla bağlı nəzarət artacaq. 9 il Azərbaycan dili keçən uşaqların Azərbaycan dilində danışa bilməmələrinin səbəbi araşdırılacaq”.

Emin Əmrullayev qeyd edib ki, ölkədə Azərbaycan dili rəsmi dövlət dilidir və bunu hamı bilməlidir. O bildirib ki, rus sektorlarında bir sıra fənlər, o cümlədən “Tarix”, “Zəfər tarixi”, musiqi dərsləri Azərbaycan dilində tədris olunacaq: “Şagird 9-cu sinfə gələn qatır və görürük ki, ana dilində danışa bilmir. Problemin məktəblərdə, yoxsa təhsil proqramında olduğunu müəyyənləşdiririk”.

Nazir deyib ki, bu il üçün məktəblərdə hər 11 şagirdə 1 kompüter düşür. O qeyd edib ki, bu rəqəm 2020-ci ildə 36 şagirdə 1 kompüterin düşməsi demək idi.

Emin Əmrullayev vurğulayıb ki, növbəti 5 ildə 6 şagirdə 1 kompüterin düşməsi hədəflənir.

Müəllimlərin məvacibinə gəlincə, nazir deyib ki, 2023-cü ilin sentyabr ayı üçün müəllimlərin orta aylıq əmək haqqı 830 manat təşkil edib. “Sertifikatlaşdırma imtahanları keçirildikcə, müəllimlərin əməkhaqlarına əlavələr olunacaq və bu da orta əməkhaqların artmasına gətirib çıxaracaq. 2023-cü ilin fevralında bu rəqəm 790 manat olmuşdu”.

□ **“Yeni Müsavat”**

Anar Məmmədov

Ziya Məmmədovun oğlunun Londondakı biznesi: “Pizza Hut” şəbəkəsi?

Kəçmiş nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun biznesmen oğlu Anar Məmmədovla bağlı yeni faktlar açıqlanıb. Tanınmış araşdırmaçı-jurnalist Cavanşir Həsəni Anar Məmmədovun ictimailəşməyən fəaliyyətinə işıq salıb.

C.Həsəni yazır: “Ziya Məmmədovun oğlunun Britaniyadakı şirkətlərinin birinin audit sənədində qeyd olunur; The principal activity of the company in the period under review was that of retail of Kentucky Fried Chicken and its associated products.

(Nəzərdən keçirilən dövrdə şirkətin əsas fəaliyyəti Kentucky Fried Chicken və onunla əlaqəli məhsulların pərakəndə satışı olmuşdur).

Kentucky Fried Chicken - KFC brendinin tam adıdır.

Ziya Məmmədovun İngiltərədə oğluna məxsusluğunu inkar etdiyi onlarla restorandan 6-sı Anar Məmmədovun benefisiarı olduğu şirkətlərdən təkcə birinin vasitəsilə idarə olunur ki, onun da aktivləri 4 milyon funt sterlinq təşkil edir. Amma bu restoranlar KFC deyil, “Pizza Hut” adı altında fəaliyyət göstərir”.

Səlim Müslümovun məhkəməsi payıza qaldı

Sabiq əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümovun cinayət işi üzrə sentyabrın 6-da təyin olunan məhkəmə prosesi keçirilib. Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Faiq Qəniyevin sədrliyi ilə keçirilməsi nəzərdə tutulan prosesdə zərərçəkmiş şəxsin nümayəndəsinin iştirakı etmədiyi məlum olub. Hakim deyib ki, böyük həcmli cinayət işidir.

Qeyd olunub ki, bundan əvvəl tərkibdə olan hakimlərdən biri təqaüdə göndərilib, buna görə də məhkəmə istintaqı yenilənmişdir.

Səlim Müslümovun vəkili Ayxan Rüstəmzadə bildirib ki, zərərçəkmiş tərəf iştirakı təmin olunsun. Vəkil həmçinin sonuncu məhkəmə iclasının protokolları ilə tanış olmaq istədiklərini deyib. Hakim deyib ki, zərərçəkmişin nümayəndəsinin iştirakı mütləqdir. Onu da bildirib ki, hakim tərkibində olan hakimlərdən biri qismüddətli məzuniyyətdə olduğuna görə proses bir müddət keçirilməyəcək.

Növbəti proses oktyabrın 4-də davam edəcək.

Qeyd edək ki, Səlim Müslümov Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin keçirdiyi əməliyyat nəticəsində həbs olunub. Daha sonra səhhətində yaranan problemlərlə bağlı ev dustaqlığına buraxılıb.

Anar Əsədlinin ev dustaqlığı müddəti uzadılıb

Kəçmiş Azərbaycan Yüksəliş Partiyasının sədri Anar Əsədlinin ev dustaqlığı müddəti uzadılıb. Nərimanov Rayon Məhkəməsində hakim Gültəkin Əsədovanın sədrliyi ilə keçirilən prosesdə sabiq partiya sədrinin ev dustaqlığı müddəti daha bir ay uzadılıb.

Qeyd edək ki, A.Əsədli bu ilin aprelində həbs olunub. O, Cinayət Məcəlləsinin 178-ci (dələduzluq) maddəsi ilə ittiham olunaraq ayrı-ayrı şəxslərin külli miqdarda pul vəsaitini dələduzluq yolu ilə ələ keçirməkdə təqsirləndirilirdi.

Xatırladaq ki, bir müddət əvvəl Anar Əsədli ev dustaqlığına buraxılıb, iş üzrə dəymiş zərər ödənilib.

Metronun “İnşaatçılar” stansiyasının yaxınlığında yerləşən, bir vaxtlar müxalifətin mitinq keçirdiyi “Məhsul” stadionunun ərazisini satmaq adı ilə tikinti şirkətlərinin rəhbərlərini aldadanların məhkəməsi davam edir.

Bu qalmaqallı işdə deputat Səttar Möhbəliyevin adı da hallanır. Buna görə dəfələrlə deputatın dindirilməsi tələb olunub. Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində son prosesdə vəkillərdən biri bu məsələni gündəmə gətirib. İttiham olunanlardan biri Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının təbəçiliyindəki İdman Təşkilatları Assosiasiyasının sədri olmuş Nadir Əliyevdir. O və daha bir nəfər - Alik Həsənov xüsusilə külli miqdarda dələduzluq, rüşvət verməyə təhrik kimi əməllərdə ittiham olunurlar. Cinayət işinin materiallarında iddia olunur ki, 1,26 hektar sahəsində yerləşən stadionun ərazisini bina tikintisi üçün şirkət rəhbərlərindən birinə 5.5 milyon manata satmağa razılaşıblar. Bu məsələnin həllindən ötrü Səttar Möhbəliyevə rüşvət kimi çatdırmaq adı ilə sahibkardan 900 min manat alıblar. Başqa bir epizodda stadion ərazisinin ayrı sahibkara 8 milyon manata satmağa razılaşıldığı, ondan Səttar Möhbəliyevə verməkdən ötrü 360 min manat alındığı iddia edilir. Təqsirləndirilən iki nəfər hələ ki məhkəmədə ifadə verməyib. Onlar deyib ki, zərərçəkənlər dindirildəndən sonra ətraflı danışacaqlar. Bu cinayət işi üzrə məhkəmə araşdırmaları sentyabrın 25-də davam edəcək. Alik Həsənov və Nadir Əliyevi ittiham üzrə - Cinayət Məcəlləsinin 178.4 (xüsusilə külli miqdarda ziyan vurmaqla dələduzluq) maddəsi ilə 10 ildən 14 ilə qədər azadlıqdan məhrum etmə cəzası gözləyir.

“Bakı” Hüquq Şirkətinin rəhbəri Natiq Ələsgərov “Yeni Müsavat”a deyib ki, son illər ölkədə dələduzluq cinayətlərinin və bu cinayətdən məhkum olunanların sayında ciddi artım var: “Sosioloqlar bunun səbəbini sosial-iqtisadi vəziyyətlə əlaqələndirir, bu dəyərləndirmə ilə razılaşmaq olar. Amma dələduzlar arasında “iş”indən həzz alanlar da az deyil. Bu şəxslərin bəzi hallarda cəzasız qalması, asan yolla qazanc əldə etmək istəyənlərin sayının artmasına, dələduzluqla məşğul olanların çoxalmasına səbəb olur. Dövlət Statistika Komitəsinin (DSK) məlumatına görə, 2022-ci ildə dələduzluq cina-

Müxalifətin toplaşdığı “Məhsul”da milyonluq fırlıdaq

Bu qalmaqallı işdə deputat Səttar Möhbəliyevin adı da hallanır-təfərrüat

yətine görə 758 nəfər məhkum olunub. 2002-ci ildə eyni əmələ görə 389 nəfər, 2012-ci ildə isə 621 nəfər dəmir barmaqlıq arxasına göndərilib. Söhbət sırf məhkum edilən şəxslərdən gedir. Əslində isə dələduzluq cinayəti hallarının böyük əksəriyyəti üzrə hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət olunmur. Əksər hallarda şikayətin ilkin mərhələsində ziyan ödətdirilir. Cinayət Məcəlləsinin xüsusi hissəsinin 178-ci maddəsində nəzərdə tutulan dələduzluq cinayəti Azərbaycanda işə düzəltmə, torpaq və daşınmaz əmlak alqı-satqısı sahələrində daha çox baş verir. Bəzi işbazlar xaricdə təhsil adı ilə şirkətlər yaradaraq tələbələrə yalan vədlər verərək, onların pullarını mənimşeyirlər. Sosioloji araşdırmalar nəticəsində sübut olunub ki, ölkəmizdə dələduzluq cinayətlərinin çoxalmasının əsas səbəbi insanların maddi durumunun pisləşməsi, sosial təminat səviyyəsinin arzuolunan səviyyədə olmaması, işsizlik və sosial rifahın aşağı olmasıdır. Bütün bu sadalanan amillər ölkədə baş verən cinayətlərin sayının artmasına səbəb olur. Dələduzluq cinayəti isə daha asan törədilən və rahat gəlir əldə edilə bilən cinayət olduğundan bu növ cinayətkarlıqla məşğul olanların sayı da artır. Dələduzluq cinayəti üçün hər hansı bir zəhmət çəkməyə gerek yoxdur. Cinayət törədən şəxs ona etibar edənə sözlə, yalan vədlə aldadır, qurban öz əli ilə pulunu getirib dələduza verir. Cinayətkar üçün ən çətin iş axtarıb ona inanacaq

qurbanı tapmaqdır. Dələduzluqla az miqdarda vəsait ələ keçirənlər 1000 manatdan 2000 manatadək cərimə, 360 saatdan 480 saatadək ictimai işlər, 2 ilədək müddətə islah işləri, 2 ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya 2 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılırlar;

xeyli miqdarda ziyan vurmaqla dələduzluq törədənlər - 4 min manatdan 7 min manatadək cərimə, 1 ildən 3 ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya 2 ildən 5 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılırlar;

külli miqdarda ziyan vurmaqla cinayət törədən şəxslər - 5 ildən 10 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılırlar; xüsusilə külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildiyən dələduzluqlar -10 ildən 14 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılırlar.

Dələduzluq cinayətinin daha bir spesifik xüsusiyyəti həmin cinayətin motivi ilə bağlıdır. Əməl o halda dələduzluq kimi qiymətləndirilir ki, təqsirkarın özgə əmlakının talanmasına və ya əmlaka olan hüquqa yiyələnməsinə yönəlmiş niyyəti həmin əmlakı və ya əmlaka olan hüququ əldə edənədək yaranmış olsun. Dələduzluğun oxşar digər cinayətlərdən, habelə mülki münasibətlərdən irəli gələn mübahisələrdən əsas fərqi ondan ibarətdir ki, oğurluqdan, soyğunçuluqdan və quldurluqdan fərqli olaraq dələduzluğun törədil-

məsi zamanı təqsirkar zərərçəkmişin əmlakını gizli şəkildə, zor tətbiq etməklə və hədələrlə ələ keçirmir, həmin əmlak aldadılmış zərərçəkmiş şəxsin özü tərəfindən əməli törədən şəxsə - dələduza verilir. Mülki münasibətlərdən irəli gələn öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi zamanı əməl yalnız o halda dələduzluq kimi qiymətləndirilir ki, şəxsin həmin müqavilələri bağlamazdan əvvəl özgenin əmlakını və ya əmlaka olan hüququnu əvəzsiz olaraq ələ keçirmək niyyəti olsun. Dələduzlar niyyətlərini ustalıqla gizlətməyi bacardıqlarından bir çox hallarda onların öhdəlikləri yerinə yetirməməsinə cinayət kimi sübut etmək çətin olur, bu üzəndə məsələyə mülki mühakimə icratı qaydasında baxılır. Bunun səbəbi kimi isə Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinin borca görə azadlıqdan məhrum etmənin qadağan olunması prinsipinin genişləndirici təfsir ilə dələduzluq əməllərinə münasibətdə də tətbiqinin mümkün hesab edilməsi göstərilir. Dələduzluğun geniş yayılmasının bir səbəbi də məhz bu əməli törədənlərin bir çoxunun cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmamasıdır. Azərbaycanda dələduzluq faktları ilə bağlı nadir hallarda cinayət işləri başlanır. Bir çox hallarda cinayət işinin başlanılmasının rədd olunması barədə qərar qəbul edilərək, vətəndaşa mülki qaydada məhkəmələrə müraciət edilməsi tövsiyə olunur”.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
“Yeni Müsavat”

“İran-Türkiyə münasibətlərində iqtisadi məsələlərlə yanaşı siyasi, təhlükəsizlik və hərbi məsələlər həmişə prioritet olub. Odur ki, Türkiyənin yüksək səviyyəli diplomati ilə İran hakimiyyəti arasında aparılan danışıqlarda şübhəsiz ki, Qafqaz regionunda baş verənlər və mübahisəli Zəngəzur dəhlizi məsələsi kimi mövzular yer alıb”.

Bu fikirlər İranın Türkiyədəki keçmiş səfiri Firuz Dolatabadiyə məxsusdur. O, “İran” qəzetinə yazdığı məqalədə Türkiyə-İran münasibətləri, oxşar və toqquşan maraqlardan bəhs edib. Keçmiş səfir həmçinin Azərbaycanla İran arasındakı münasibətlərə, xüsusən də Zəngəzur dəhlizi mövzusunda da toxunub: “İran artıq Zəngəzur dəhlizinin yaradılmasına kəskin etirazını bildirib. Çünki bu, İran və Ermənistan arasında quru əlaqəsini pozur, regionun geosiyasi mənzərəsini dəyişdirir. Türkiyə də bundan əvvəl İra-

İrandan Hakan Fidanə Zəngəzurla bağlı imtina mesajı?

“Ermənistanın nəzarəti və mülkiyyəti altında olmayan Zəngəzur dəhlizinin yaradılması İran üçün müzakirə mövzusu deyil” iddiasına reaksiyalar

ni çox da böyütmək olmaz. Ona görə ki, dəhlizlərə bu cür münasibət əhatəli və düzgün deyil. “Minlərlə illik tarixə və mədəniyyətə əsaslanan unikal coğrafiyası, zəngin resursları və siyasi gücünə görə İran global proseslərdə diq-

olar. Hətta bir addım daha qabağa gedərək bu məqalənin İran rəsmilərinin verdiyi materiallar əsasında xüsusi sifarişlə yazılması da mümkün ola bilər. Çünki qardaş ölkə Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidanla görüşdən dərhal

“İran Daily” qəzetində də iranlı nazirin bu fikirləri keçmiş səfir tərəfindən qələmə alınıb və daha geniş şəkildə şərh edilib. Məsələ bundan ibarətdir”.

“Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu İranın bu siyasə-

Azərbaycan-İsrail əlaqələri yenə İrani “sancılandırırdı”

“İranın XİN başçısı Türkiyə xarici işlər naziri ilə görüşdə Qafqaz regionunda geosiyasetin dəyişməməsi ilə bağlı İranın mövqelərini bir daha vurğuladı. Bu arada görünən odur ki, İran və Azərbaycan Bakının Cənubi Qafqazda (Zəngəzur dəhlizinin tikintisi) heç bir addım atmayacağı barədə anlaşılıb”. Jamaz.info xəbər verir ki, bu fikirləri iranlı beynəlxalq məsələlər üzrə şərhçi Seyid Rza Sədr əl-Hüseyni “İran” qəzetinə verdiyi müsahibəsində deyib.

Lakin o iddia edib ki, Azərbaycanın bu razılaşmaya baxmayaraq, coğrafi cəhətdən addım atıb-atmayacağı məlum deyil. “Görünən odur ki, Azərbaycanın hakimiyyət orqanları diplomatik mövqelərini media səviyyəsində mötədiilləşdirməyə çalışıblar. Lakin sionist rejimin ayağını bu sahəyə açması mürəkkəb vəziyyət və regiondakı dəyişiklikləri mümkünəşdirir”.

Siyasi şərhçi bunu onunla “əsalandırıb” ki, guya İsrail son zamanlar bölgədə öz hərəkətililiyini artırıb. “İsrail Bakı ilə əlaqəni daha da yaxınlaşdıraraq anti-İran planlarını daha da irəliyə aparmağa cəhd edir. İran isə buna imkan vermək niyyətində deyil”.

O vurğulayıb ki, Tehranla Bakının münasibətlərində problemlərin yaranmasına bu kontekstdə baxmaq lazımdır. Onun sözlərinə görə, hazırda Qafqazda Zəngəzur dəhlizinin qurulması səyləri Azərbaycana dəstək verən pərdəarxası aktorların yardımı ilə aktual olaraq qalır. “Lakin indiyədək bu məsələnin qırmızı xətlərdən biri və İranın təhlükəsizlik sferası olduğu aydın olub. Çünki İranın maraqları var və bunun baş verməsinin qarşısını almağa da hazırdır. Amma güman etmək olar ki, Bakı Tehranın xəbərdarlığını ciddi qəbul edir”.

Xatırladaq ki, bu ekspert İran-Azərbaycan münasibətlərinin gərginlik dövründə Azərbaycana qarşı torpaq iddiasında olanlardan biri idi. O, Azərbaycanın “əzəli İran torpağı” olduğunu, “Naxçıvanı ələ keçirəcəklərini” iddia edirdi. Onun bu açıqlaması da ele həmin qərəzli yanaşmadan fərqli bir şey deyil.

nın öz ərazisi vasitəsilə Avropaya təbii qaz ixrac etmək planını rədd edərək, əmtəəni almağı və sonra nəql etməyi təklif etmişdi. İran hakimiyyətinin Türkiyənin xarici işlər nazirinə xatırlatması ondan ibarətdir ki, regionun geosiyasetinin dəyişdirilməsi və Ermənistanın nəzarəti və mülkiyyəti altında olmayan Zəngəzur dəhlizinin yaradılması İran üçün müzakirə mövzusu deyil”.

“İran Daily” qəzeti də Zəngəzur dəhlizi, mövcud koridorların İrana hansı zərərər vurduğu barədə geniş yazı ilə çıxış edib.

“Koridorlaşma yolunda” adlanan məqalədə vurğulanır ki, dəhlizlərə əvvəlcə geosiyasi və siyasi, daha sonra isə iqtisadi nöqtəyi-nəzərdən baxmaq lazımdır: “Çünki dəhlizin açılması iqtisadi nəticələrdən daha çox geosiyasi və strateji nəticələr gətirir”.

Nəşr yazır ki, dəhlizlərin real funksiyasına uyğun olduğu deyildikdə, bu o deməkdir ki, dəhlizlərin iqtisadi səmərəsini və forex gəlirləri-

qətdən kənarda qala bilməz. Bununla belə, İranın rolu son bir neçə ildə zəifləyib və onu bərpa etmək lazımdır”. **“İran Daily” hesab edir ki, dəhlizlər İranın global təchizat zəncirindəki rolunu yenidən formalaşdırır bilər:** “Eyni məsələ müsbət nəticəyə gətirib çıxara, yeni sanksiyalara qarşı çəkinmə yarada bilər. Məsələn, Çin və Avropa arasında dəmir yolu ilə daşınan malların həcmi ildə 100 milyon ton təşkil edir. Əgər tranzit İrandan keçərsə, İranı iqtisadi müharibəyə və sanksiyalar oyununa cəlb etmək əvvəlki kimi asan olmayacaq. Çünki dünya güclərinin İrandan asılılığı onlara iqtisadi müharibədə o qədər də böyük təsir rıçaqları verməyəcək”.

Deputat Hikmət Babaoğlu hesab edir ki, bu məqalə xüsusi sifarişlə də yazıla bilər: ““İran Daily” qəzetində İranın Türkiyədəki keçmiş səfiri Firuz Dolatabadinin yazdığı məqalədə səsləndirilən fikirlər İran rəsmilərinin davranışları ilə tam üst-üstə düşdüyü üçün məqalədə yazılanları ciddi qəbul etmək

sonra İranın xarici işlər naziri bildirdi ki, İran regionda geosiyasi vəziyyətin dəyişməsinə və kommunikasiyaların blokada edilməsinə qarşıdır. Bu açıqlamada nəzərdə tutulan regionda geosiyasi vəziyyətin dəyişməsinə qarşı olmaq Zəngəzur dəhlizinin açılmasına qarşı olmaq kimi başa düşülməlidir. Çünki İran hesab edir ki, Zəngəzur dəhlizinin açılması İranın Ermənistanla quru sərhədinin kəsilməsi deməkdir və belə olarsa, İran Azərbaycanın arxasından Ermənistanı silahlandırır, Hindistandan, Fransa şirkətlərindən Ermənistanla göndərilən hərbi ləvazimatları ötürə, Azərbaycana qarşı savashmaq üçün Livandan, Suriyadan daşnakları və Yaxın Şərqdə yaratdığı radikal terrorçuları Ermənistanla göndərə bilməz və s. Kommunikaşyaların blokadasına qarşı olduğunu bildirərək isə İranın xarici işlər naziri üstüörtülü şəkildə Azərbaycana mesaj göndərir ki, guya Azərbaycan Laçın yolunu blokada edib və İran da buna qarşıdır. Ele

tinin ən çox özünə ziyan vurduğunu qeyd etdi: “İran II Qarabağ müharibəsində Azərbaycanın qələbəsinə sonrakı ölkəmizə qarşı tərxiatçı siyasətini gücləndirdi. Zəngəzur dəhlizi məsələsi gündəmə gələndə bunun əleyhinə çıxdı. Hətta Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyana təzyiq edirdi ki, o, Zəngəzur dəhlizinin açılmasına razılıq verməsin, buna mane olsun, İran bu məsələdə onu dəstəkləyəcək. Cənub qonşumuz bununla göstərmək istəyirdi ki, guya Zəngəzur dəhlizi onun Ermənistanla olan birgə layihələrinə mane olur. Halbuki birgə layihələri də yoxdur. Zəngəzur dəhlizindən istifadə birgə layihələrə mane olan bir məsələ deyil. Əksinə, bu dəhliz açılsaydı, bütün region dövlətləri də bundan yararlanı bilərlər. İran əslində Azərbaycanın güclənməsini, Türk dünyasının bütövləşməsinə istəmir. Buna mane olmağa çalışır. Çinlə də əməkdaşlıq edir. Çünki Qərbin sanksiyaları çox sərt, iqtisadi və sosial vəziyyəti ağırdır. Çinlə böyük anlaş-

malari var. Pekin guya İrana yüz milyardlarla yatırım qoymalıdır. Amma bunun özü İranda ciddi suallar yaradıb ki, ölkə Çindən asılı vəziyyətə düşə bilər. Cənub qonşumuzun istəyi odur ki, Çin öz mallarını məhz İran üzərindən Avropaya daşsın. Çin isə bu riski göz önünə almaz. Çünki İranın sanksiyalarla üz-üzə qaldığını yaxşı görür. Üstəgəl, Avropanın axı özü də İran üzərindən malların daşınmasına razılaşmaz. Buna baxmayaraq, İran yenə də təzyiq siyasətini davam etdirməyə üstünlük verir. Düzdür, son zamanlar Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı açıqlamaların sayı sanki azalıb. Amma Azərbaycana qarşı tərxiatçı siyasətlərindən hələ də vaz keçmirlər. Digər tərəfdən, İranın bu siyasəti Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin də böyük həcmdə işləməsinə mane olur. Çünki bu layihədə üç dövlər var: Rusiya, Azərbaycan və İran. Bu layihədə əslində İran maraqlı olmalıdır. Amma görünür, Azərbaycana qarşı bu tərxiatçı siyasətini davam etdirdikcə, bu layihənin böyük miqyasda işləməsi də sual altındadır”.

AĞ Partiya başqanının müşaviri, siyasi şərhçi Azər Hüseynov qardaş ölkənin buradakı əsas hədəflərindən söz açdı: “Türkiyə əslində İranın normal bir şə-

kildə prosesə qoşulmasını istəyir. Niyə? Çünki Türkiyə bilirdi ki, onun dünya gücü kimi qalmasına yol Rusiya və İranla birgə Qərb və regional assimetrik və simmetrik tərəfdaşlarının bölgədə rolunu azaltmaqdan və yox etməkdən keçir. Amma problemlər var. İran Azərbaycanın güclənməsindən ehtiyatlanır, ermənilərlə tərəfdaş, hətta itti-faqdadır. Amma ermənilər də yeni hakimiyyəti ilə Qərbə meyli edir. Bunu İranda düşünməmiş deyillər. İndi Zəngəzur dəhlizi dəmir yolu ilə İrana qoşulsaydı, İran Ermənistanla vaz keçə bilər. Türkiyə davam edərsə, buna nail ola bilər. Allah bilir doğrusunu. Ona görə Türkiyə XİN-ə Hakan Fidan kimi kəşfiyyət sənətkarı gətirilib. Türkiyənin əsas hədəfi bu mərhələdə Turandır. Ərəblərlə iş alınmadı. Niyə? Çünki liderləri çox zaman amerikan, ingilis, rus və iranlıdır. Məhəllə müqaviməti isə islamçıdır. Türkiyə isə hər nə qədər keçmiş siyasi islamçıların idarəsində olsa da, milli sekulyar bir dövlətdir. Eyni zamanda son zamanlar millətçi, dövlətçi ulusal qanad güclənib. Ona görə də Zəngəzur dəhlizi məsələsi Türkiyə-İran danışıqlarına çox bağlıdır”.

☐ **Cavanşir ABBASLI**
“Yeni Müsavat”

Gömrükdə tuthatut

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

“Verən əli kəsməzlər” (Azərbaycan ata sözü)

Son çağlar Dövlət Gömrük Komitəsi yenə diqqət mərkəzindədir. Zarafat deyil, iyirmi gün ərzində idarənin işçilərinə qarşı azı 3 cinayət işi açılmışdır. Özü də balaca adamlara qarşı açılmır, hərəsi bir şöbə müdiri, hansısa istiqamətin, yol-yolağının rəisləridir. Biri rüşvət alıb dərmanları keçirib, başqası köhnə maşınları təzə adıyla sənədləşdirib, üçüncüsü ayrı qələt edib...

Biz bunu, əlbəttə, alqışlayırıq və korrupsiya ilə mübarizə tədbirləri kimi baxırıq. Ancaq belə getmə, gömrükdə işləməyə adam tapılmayacaq. İstərdim orqanlar bu amili də nəzərə alsın. Rüşvət ala bilməyəndən sonra gömrükdə işləməyin mənası nədir? Gömrüyün rəhmətlik (orada rəhməti bəri başdan tutub alırlar) sədri Tahir Əliyevlə bağlı əski, saqqallı-bıqlı bir lətifə var, deyəsən, azı 2 dəfə yazmışam, ziyanı yoxdur, yenə yazıram. Tahir müəllimi gömrüyə sədr qoyurlar, idarə ilə tanış edirlər. Bir otağa girirlər, görür masanın üstü qızilla doludur. İşçilər deyir, Tahir müəllim, bunları sərhəddə müsadirə eləmişik, qaçaq maldır. İkinci otağa girirlər, görür bura brilyantla doludur, izahat yenə əvvəlki kimi verilir. Bu minvalla belə daş-qaş, ləl-cəvahirat, əntiq əşyalar dolu qırx otaq gəzirlər, axırda kabinetini göstərirlər və deyirlər filan qədər maaş alacaqsınız. Tahir Əliyev təəccüblənir: “Hələ mənə maaş da verəcəksiniz?”

İş təkəcə bununla bitmir. Tutulan yoldaşlardan Gömrük Risklərinin İdarəolunması və Audit Baş İdarəsinin Gömrük risklərinin strateji araşdırılması şöbəsinin rəisi (bax, bu şöbəyə ad qoyan adamın ana dilimizdən xəbəri varmı?) Anar Aslanov 400 köhnə avtomobili qanunsuz idxal etmək üçün ümumilikdə 55 min manat rüşvət almaqda ittiham edilir. NK-nın qərarı var, 10 il qabaq istehsal edilən maşını Azərbaycana gətirmək qadağandır. Anar müəllim isə (yəqin ki, onu AYW sədri Anar müəllimə hörmət baxımından belə adlandırılar, lakin bildiyimizə görə, Anar müəllim köhnə maşın alveri ilə məşğul olmur, o, həmişə bağa Spartakın təzə Jiqulisində gedir) bu qərar pozurmuş.

Yaxşı, indi bunu tutduq, bəs 400 maşın necə olacaq? Həmin maşınları alanlar nə edəcək? Hamıya təzə maşın almaq üçün uşaq pulu veriləcəkmi?

Gördüyümüz kimi, məsələ qəlizdir. Güman edirəm intiharların sayı artacaqdır, bu isə dövlətçiliyimizə yaraşmır. Mənə ayrılan yerdən istifadə edərək Fəzail müəllimi partiyasının qeydiyyatı alınması münasibətilə təbrik edirəm. Mübarizə həmişə nəticə verir.

Hakimlərin həddindən çox cinayət işinə baxması, hakim çatışmazlığı problemi rəhbərliyin diqqətini çəkibdir, Ali Məhkəmə bu işə baş qoşmaq istəyən hüquqşünaslar üçün imtahan sayını azaldıb. Bunu da alqışlayırıq, qutlayırıq. İndən belə məhkəmədə hakim olmaq fikrinə düşən tə 6 yox, 4 imtahan verəcəkdir. Universitetə keçid balı aşağı düşəndən sonra bu, ikinci xoş xəbərdir. Təklif edirəm 80 bal yığıb Narxoza girə bilməyənlər hakimliyə sə-nəd versin. Hər cür imkanlar yaradılıb, hökumətin qədrini bilmirsiniz. Əlbəttə, bu da mübarizənin nəticəsidir, imtahan azalana qədər neçə hakim intihar elədi. Hakim çatışmazlığı sindromu (HÇS) ilə üzləşmişdik.

Gömrüyün problemi ilə başladıq, bələdiyyənin dərdi ilə yazını qapadaq. Rayonlarda bələdiyyə sədrələrinə cinayət işi açılmasında da artış var. Nəticədə bir bələdiyyə sədri dözməyib, ürəyini tutub ölüb. Cəmi 41 yaşı vardı. Bələdiyyə torpaq satmasın, rüşvət almasın, bəs nə eləsin? Tək zibil pulu ilə bala saxlamaq olarmı?

Hesab edirəm bu istiqamətdə də nəse tənzimləyici tədbir görülməlidir. Məsələn, bələdiyyə sədrələrinə 45 yaşa çatana qədər rüşvət almağa icazə verilə bilər.

Xankəndidəki qondarma “vəzifəsindən” istefa verən Araik Arutyunyan “parlamentin deputatlarına” yeni “prezident” seçərkən “vicdanlarını rəhbər tutmağa və müxtəlif kiçik qrupların təsirinə boyun əyməməyə çağırıb”. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bu barədə Arutyunyan öz Facebook səhifəsində yazıb.

O, 44 günlük müharibədən dərhal sonra partiya fəaliyyətini dayandırdığını və “azad vətən” fraksiyası ilə heç bir əlaqəsinin olmadığını xatırladı. O yazıb ki, məhz buna görə “seçkidə” “azad vətən”in mövqeyinə müdaxilə etməyəcək, “fraksiyalar” özləri qərar verəcək. “Nə mənim, nə də hər hansı üçüncü tərəfin bu prosesə müdaxilə etmək hüququ yoxdur. Mən bütün siyasi və ictimai xadimləri təmkinli olmağa, qanunvericiliyi və yüksək demokratik siyasi mədəniyyəti rəhbər tutmağa çağırıram. Hər hansı bir şəxs və ya qrup iğtişaslar törətməyə cəhd edərsə, bu, “artsax”ın konstitusiyaya quruluşuna və gələcəyinə ciddi zərbə olacaq”, - deyər Arutyunyan yazıb.

Araik onun istefasından sonrakı prosesə də toxunub və yada salıb ki, “yeni prezident” seçilənə qədər səlahiyyətlərini qondarma parlamentin “sədri” heyətə keçirir. O, istefaya getməzdən əvvəl geniş səlahiyyətlərə malik yeni “dövlət naziri” təyin etdiyini “sabitliyin qorunması” istəyi ilə izah edib. Yada salağ ki, söhbət Qurban Nersisyanın yerinə gələn “təhlükəsizlik şurasının katibi” Samvel Şahramanyanın gedişi. “Samvel Şahramanyanı seçərkən onun dürüstlüyünü, çevikliyini, müxtəlif məsul vəzifələrdəki təcrübəsini və toplanmış biliyini nəzərə aldım ki, bu da həm milli təhlükəsizlik, həm də dövlət idarəçiliyi ilə birbaşa əlaqəlidir” deyər, Araik izahat verib.

Hələlik Araikin yerinə kimlərin “namizəd” olacağı haqda dəqiq bilgi yoxdur. Bildirilir ki, Samvel Babayanın başçılıq etdiyi “vahid vətən” “namizəd” irəli sürməyəcək və səssizmədə iştirak etməyəcək, “Seçki günü sentyabrın 8-nə təyin edilib, fraksiyamız iclasda tam tərkibdə iştirak edəcək, lakin səs verməyəcək. Qalan səs verən öz xalqının taleyi ilə oynamağa görə məsuliyyət daşıyacaq, bu çox ciddi məsuliyyətdir, min dəfə düşünmək, bir dəfə qərar vermək lazımdır”, - Babayan Azatutun TV-nin efirində bildirib.

Qondarma “dqr konstitusiyası”na görə “yeni prezident” deputat fraksiyalarının irəli sürdüyü namizədlər arasında “seçiləcək”. Seçkilər 7-10 gün ərzində təşkil olunmalıdır və iki mərhələdə keçirilə bilər. “Parlamentin informasiya və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri”

Diqqət Xankəndinə! 8 sentyabr, saat 10:00... - qan görünür

Qondarma seçki günü ermənilər mitinqə çağırılıb, toqquşmalar gözlənilir; təlxək yığınınə yeni rəhbər kim gətiriləcək?

Anahit Hayriyan bildirib ki, 8 sentyabr son tarixdir. İrəvandakı 2 sentyabr mitinqində jurnalistlərə açıqlama verən sabiq prezidentlər - Serj Sərkisyan və Robert Köçəryan isə Araikin istefasına münasibət bildiriblər. Sərkisyan Araik Arutyunyanın qondarma vəzifəsini tutacağı gözlənilən yeni “dövlət naziri” Samvel Şahramanyanı da tərifləyib, ona ümid etdiklərini deyib. “Onu şəxsən tanıyıram. Gənc olduğu üçün yaxın münasibətim olmayıb, amma düşünürəm ki, təvazökar, gənc və balanslı liderdir”, - deyər Sərkisyan bildirib.

Köçəryan isə “Araik Arutyunyanın istefasına sevin-dim”, - deyər reaksiya verib. Araikin narahət müraciətindən, Samvel Babayanın “seçki günü” mitinq keçirmək istəyindən belə anlaşırlar ki, Xankəndidəki qondarma seçkidə qan tökülə bilər. Mitinq saat 16:00-a təyin edilib. “Qarabağ kları” əvvəlki gücündə olmasa da, Sərkisyanın Şahramanyanı tərifləməsi onu göstərir ki, bu “namizəd” üzərində razılıq saxlanıla bilər. Amma bu məsələdə həlledici amil erməni oqlarx Ruben Vardanyan olacaq. O, özü də hakimiyyət iddiasındadır və Araikin istefasında onun mövqeyi də ciddi rol oynayır. Bəs “seçki” günü nələr olacaq, “hakimiyyətə” kim gələcək, Babayanın çağırışı qan tökülməsinə gətirib çıxaracaqmı?

Hərbi analitik Telman Qasimov “Yeni Müsavat”a vəziyyətin gərgin olduğunu açıqladı. Onun sözlərinə görə, Xankəndidə bütün qüvvələr birləşib: “Ruben Vardanyan, David İşxanyan və digərləri fəallaşılar. Eyni vaxtda Samvel Babayan mitinq təyin edib. İşxanyan özü Daşnaksütyun Partiyasının üzvüdür, yeni Rusiyaya bağlı bir təşkilat olduğunu bilir. Digərləri də Moskvaya bağlı adamlardır. Görünür, Rusiyanın hazırlıqları var. Ehtimal odur ki, Rusiyanın təkidi ilə Araik Arutyunyan Samvel Şahnamaryanı “vəzifəyə” gətirib. O da Bako Saakyanın kadridir, təcrübəsi olan adamdır. Bu mənada onun “seçilməsi” gözləniləndir”.

Həmsöhbətimiz bildirdi ki, Xankəndidə kimin “rəhbər” olması fərq etmir, qeyd-şərtsiz Bakı ilə danışıq malıdır: “Bizi maraqlandır-mır ki, orada kim “seçilir”, çünki onları müstəqil dövlət kimi tanıyıram. Sadəcə, Rusiyanın planları əsasında hərəkət edirlər. Məsələ burasındadır ki, sərhəddə vəziyyət gərgindir. Ermənistan genişmiqyaslı hücumla keçər, hərbi eskalasiyaya başlaya bilər. Yəni müharibə bitməyib, var böyük savaş, var lokal... Hazırda müharibənin gətirdiyi nəticələri, ermənilər sərhəddə texnika cəmləyir, böyük təxribatlara hazırlaşır. Ona görə bugünlərdə sərhəddə genişmiqyaslı toqquşmalar baş versə, Xankəndidə sentyabrın 8-nə nəzərdə tutulan “seçki” təxirə salına bilər”.

Hüquq müdafiəçisi heç bir dövlətin “artsax” adlı ölkə tanımadığını qeyd edərək, ABŞ, Rusiya, Avropa Birliyinin yalnız oradakı erməni əhalisi ilə bağlı çağırışlar etdiklərini düşünür: “Heç bir bəyanatda qondarma rejimin rəhbərliyindən bəhs edilmir. Son olaraq Dövlət Departamentindən Vedant Petal humanitar şəraitlə bağlı Azərbaycana çağırış edib. Yeni oradakı separatizm qəbul edilmir. Separatçıların oturduğu bina isə uzaq olmayan gələcəkdə ya Xankəndi icra hakimiyyəti, ya da “ASAN xidmət” kimi fəaliyyət göstərəcək. Odur ki, sentyabrın 8-də separatçılar yığılıb qondarma “rəhbər” seçəcək və yeni dövrə hazırladıqlarını guya bəyan edəcəklər. Əslində isə Araik anlayırdı ki, sonun başlanğıcıdır. O baxımdan, kənara çəkildi”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
 “Yeni Müsavat”

Nikol Paşinyanın İtaliyanın “La Repubblica” qəzetinə verdiyi müsahibədə Rusiya ilə bağlı açıqlamaları, KTMT-dən narazılığı və bunun fonunda NATO-nun Genişlənmə üzrə Avropa Komitəsinin rəhbəri Günter Fehlinger İrəvanı alyansa qoşulmağa dəvəti Moskva-da ciddi narazılıq doğurub.

Paşinyan Ermənistanın təhlükəsizliyini təmin etməyən Rusiyadan narazılığını kifayət qədər açıq şəkildə ifadə edib.

Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatından (KTMT) çıxıb biləcəkləri ilə təhdid edib. Paşinyan müsahibəsində bir sıra sənədləri ratifikasiya etməməsinə və ona qoşulmamasının səbəbini açıqlayıb: “Ermənistan ictimaiyyətində Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının praktikası ilə bağlı dərin məyusluq yaranıb və cəmiyyət bunu yaşamaqda davam edir. Hesab edirəm ki, bu, göz qabağındadır”, - Paşinyan qeyd edib.

“Ən azı deyə bilərəm ki, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi üzrə funksionallıq və

İrəvan KTMT-də fəaliyyətini dondurur, NATO-ya isə gərək deyil

Rusiya XiN-in nümayəndəsi deyib ki, Ermənistanın Alyansa üzvlüyünün realıqla heç bir əlaqəsi yoxdur; **NATO-dakı nümayəndə heyətinin üzvü:** “Gəlib arxa sırada oturub, telefonla oynayıb gedirlər”

düşünür ki, əgər Ermənistanı da qərbyönümlü etsək, kosmosun homogenləşməsi baş verəcək”.

Rusiyalı politoloq Aleksey Fenenko da hesab edir ki, heç kim Ermənistanı Şimali Atlantika Alyansına qəbul etməyəcək, lakin İrəvan üçün belə oyunların sonu o olacaq ki, o özünün hərbi məğlubiyyəti ilə hərbi avantüraya sürüklənəcək.

Qeyd edək ki, Ermənistan Viktor Biyaqovu Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatında (KTMT) respublikanın daimi və səlahiyyətli nümayəndəsi vəzifəsindən

dırmadan da atmaq olardı və ən əsası, hazırda döyüş və silah haqqında deyil, sülh və onun detalları, eyni zamanda əslində bölgədə təməlli sabitliyin bərqərar olması haqda danışmaq lazım idi. Sizə deyim, Sorosun bütün kadrları belədir, yeni emosional və hərdəmxeyal.

Sırf NATO-ya gəlincə isə bu barədə geniş müşahidə imkanı olan şəxs və Azərbaycan Parlamentinin NATO-dakı nümayəndə heyətinin üzvü kimi bir məqamı sizinlə bölüşüm: Ermənistanı adıçəkilən təşkilatda yalnız bir kontekst üzərindən tanıyırlar, o da

ictimaiyyətində Rusiyaya qarşı qəzəb artdı. Paşinyan Rusiyanı hədəf alan bəyanatlar verdi. Həmin bəyanatlardan biri də rus silahlarının keyfiyyətsizliyi barədə dedikləri idi ki, bu da Kremli bərk hiddətləndirmişdi. Ardınca Ermənistanın sərhəd toxunulmazlığı KTMT-nin də sərhəd avantürasına cəlb edilməsi kimi avantürə Paşinyan hökumətini özündən çıxardı və Rusiyayı qıcıqlandıracaq xətti bir qəddər də genişləndirdi.

Paşinyan o qədər cürətləndi ki, Rusiyanın bölgədən sıxışdırılması üçün gedən proseslərdə aktiv rol aldı. Fransanın, eləcə də Qərb institutlarının şərti sərhədlərə yerləşdirilməsinə razılıq verərək Rusiyanın cənub cinahında arzuolunmaz vəziyyət yaratdı. Baxmayaraq ki, Moskva Avropa İttifaqı və ATƏT müşahidəçilərinin şərti sərhəddə yerləşdirilməsini qəbul etməz hal saydı. İkinci Qarabağ müharibəsində darmadağın edilən Ermənistan öz məğlubiyyətini Moskvanın üzərinə atmaqla yanaşı, 10 noyabr öhdəliklərini yerinə yetirməkdən boyun qaçırmayaraq həm də regionda mürəkkəb vəziyyətin və gərginliyin yaranmasında da Kremli suçlayır. Lakin bununla belə, Paşinyanın Rusiyaya mövqeyində ziddiyyətlər var. Bir tərəfdən deyir ki, Rusiya Ukrayna müharibəsində məğlub olsa, bu, Ermənistanın sonu olar, digər tərəfdən isə Rusiyanın bölgəni tərk etmək zərurətindən danışır.

“La Reppublice” qəzetinə verdiyi müsahibəsində Paşinyan Rusiyanın tam əleyhinə fikirlər səsləndirməklə sanki özünü Qərbbə açıq şəkildə təqdim etmiş oldu. Məncə, o, hər nə qədər Rusiyadan incik düşsə də, istədiklərini tam ala bilmədiyinə görə qəzəbli olsa da, ancaq Moskvanın təsir dairəsindən çıxıb bilməz və çıxmaq da istəməz. Çünki erməni baş nazir yaxşı anlayır ki, Qərb Rusiya kimi Ermənistanın təhlükəsizliyinə və mövcudluğuna təminat verə bilməz. Paşinyanın bu cür bir növ anti-Rusiya fikirləri səsləndirməsi Moskva ilə Qərb arasında qızışdırıcı və rəqəbat yaratması, həmçinin ölkəsinin qərbyönümlü göstərməsidir. Paşinyan nə qədər KTMT və Rusiyayı müharibəyə cəlb etmək istəkləri nəticə verməyəndən sonra erməni

sivlik göstərsə də, Ermənistanın alternativ seçim imkanları çox məhduddur. Ermənistan Rusiyanın forpostu olaraq qalır və onun Avroatlantik məkanına integrasiyası real görünmür. Rusiya olmasa, bir gecə yatıb oyananda görürlər ki, dünyanın siyasi xəritəsində artıq Ermənistan adlı dövlət yoxdur. Doğrudur, bu gün Rusiya əvvəlki kimi Ermənistanı milyardlarla dollar dəyərində pulsuz silahlarla təmin edə bilmir, yaxud onun təcavüz-

kar siyasətinə tam dəstək olmaq iqtidarında deyil, lakin Rusiya Ermənistanın mövcudluğunun təminatçısıdır. Rusiyanın Cənubi Qafqazdan çəkilməsi, yaxud bu regionu itirməsi barədə indidən danışmaq hələ çox tezdir. Eyni zamanda Rusiya və Ermənistan bundan sonra da bir-birilərinə lazımdır və onların fərqli cinahlarda olması ağlabatan deyil”.

□ **Cavanşir ABBASLI**
 “Yeni Məsəvat”

danışıqların mümkünlüyü baxımından sizin təsvir etdiyiniz vəziyyət böhrandan xəbər verir. Düşünürəm ki, bu problem təkcə Ermənistan deyil, Kollektiv Təhlükəsizlik Təşkilatındadır. İzahatlarla gəldikdə, bunlar çox fərqli ola bilər, amma heç olmasa bizim nöqtəyi-nəzərimizdən izahların vacib olmadığını və bu baxımdan Ermənistan ictimaiyyətinin KTMT praktikasına qarşı dərin məyusluq yaşadığını və bunu davam etdirdiyini düşünürəm”, - Paşinyan vurğulayıb.

Paşinyan “Bir gün yuxudan oyanıb görə bilərik ki, Rusiya bölgədə yoxdur” ifadəsini də işlədib. “Kommersant” qəzeti Paşinyanın bu bəyanatlarına diqqət çekib. **Avroatlantik Təhlükəsizlik Mərkəzinin və Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin aparıcı elmi işçisi Sergey Markedonov** deyib ki, Ermənistanın NATO-ya üzv olması ilə bağlı hər hansı söhbətin realıqla ən azı indilikdə heç bir əlaqəsi yoxdur: “Gürcüstan onsuz da qərbyönüldür, Azərbaycan başqa iqtisadi əlaqələr baxımından qərbyönüldür. Qərb

geri çağırıb. Bu barədə ölkə prezidenti Vaaqn Xaçaturyan fərman imzalayıb.

“Interfaks” agentliyinin xəbərində deyilir ki, son vaxtlar həm Rusiya ilə, həm də KTMT-yə münasibəti sərtləşən rəsmi İrəvan bu dəfə rəsmi nümayəndəsini də geri çağıraraq bu təşkilata olan mənfi münasibətini açıq şəkildə ortaya qoyur. Xatırladaq ki, Biyagov 2018-ci ilin noyabrında KTMT-də Ermənistanın daimi nümayəndəsi təyin edilib.

Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri, Azərbaycan Parlamentinin NATO-dakı nümayəndə heyətinin üzvü Elşən Musayev bu barədə “Yeni Məsəvat”da çox vacib məqamlara aydınlıq gətirdi: “Paşinyan KTMT-ni ittiham edib, Rusiyaya açıq mesajlar verib. Onun NATO-ya yönəlik məlum mesajı illüziya vədlərə əsaslanır və Ermənistanın baş nazirinin nə qədər qeyri-praqmatik, qeyri-praktik və reallıqdan uzaq olmasına dəlalət edir. Üstəlik, o, fərqi deyil ki, Qərbbə doğru atılan addımları Rusiyayı qıcıqlan-

Azərbaycana məğlub olan ölkə kimi. Vəssalam. Nə aktivlikləri var, nə də passivlikləri. Ümumiyyətlə, yoxdurlar! Gəlib 6-cı, 7-ci sırada oturub, heç bir müzakirəyə qoşulmayıb, telefonda oyunlar oynayır gedirlər. Yeni işləri budur. Qısa-sı, Paşinyanın nə Rusiya açıqlaması yerində idi, nə də NATO ilə bağlı söylədiyi nağıllar. Adam hələ də anlamır ki, bu gedişlə, bu təfəkkürlə, bu dəxslisiz manevrlərlə heç nəyə nail olmaq mümkün deyil”.

AMİP liderinin köməkçisi, deputat Əli Orucov hesab edir ki, Paşinyanın Rusiyanın təsir dairəsindən çıxmaq imkanları sıfıra bərabərdir: “44 günlük müharibə İrəvan-Moskva arasındakı ziddiyyətləri daha da dərinləşdirdi. İrəvan hesab edirdi ki, Rusiya müharibəyə müdaxilə edib Azərbaycanın uğurlu əks-hücumlarını dayandırmalı, Birinci Qarabağ müharibəsində olduğu kimi onların yerinə vuruşmalıdır. İrəvan müxtəlif təxribatlara əl ataraq KTMT və Rusiyayı müharibəyə cəlb etmək istəkləri nəticə verməyəndən sonra erməni

Azərbaycanla Gürcüstanın müdafiə sahəsində əməkdaşlıq sazişinin detalları

Azərbaycanla Gürcüstan arasında müdafiə sahəsində əməkdaşlıq sazişinin detalları açıqlanıb. Bu, Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sentyabrın 6-da keçirilən iclasında müzakirəyə çıxarılan “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Gürcüstan Hökuməti arasında müdafiə sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş”in təsdiq edilməsi barədə” qanunda əksini tapıb.

Sazişin məqsədi tərəflər arasında müdafiə sahəsində əməkdaşlığı təşviq etmək və möhkəmləndirmək, eləcə də tərəflərin qəbul etdikləri hərbi əməkdaşlıq proqramlarının həyata keçirilməsi üçün praktiki çərçivəni təmin etməkdir.

Sənəddə qeyd edilib ki, tərəflər aşağıdakı sahələrdə əməkdaşlıq edəcəklər:

- hərbi təhsil, treninq və təlimlər;
- müdafiə və təhlükəsizlik siyasəti;
- sülhməramlı və humanitar əməliyyatlar;
- NATO-nun “Sülh Naminə Tərəfdaşlıq” proqramı çərçivəsində əməkdaşlıq;
- silahlara nəzarət və tərk-silah;
- hərbi qanunvericilik;
- maddi-texniki təminat;
- mülki-hərbi əməkdaşlıq;
- müdafiə sahəsində kibertəhlükəsizlik;
- hərbi xərithəçilik;
- hərbi tibbi xidmətlər;
- sosial, idman və mədəni tədbirlər;
- humanitar minatəmizləmə;
- qarşılıqlı maraq kəsb edən digər sahələri.

Sazişin həyata keçirilməsi üzrə səlahiyyətli orqanlar Azərbaycan Respublikası Hökuməti adından Müdafiə Nazirliyi və Gürcüstan Hökuməti adından isə Müdafiə Nazirliyi.

Tərəflərin səlahiyyətli orqanları sazişin həyata keçirilməsi məqsədilə əlavə razılaşmalar və illik əməkdaşlıq planlarını imzalaya bilərlər.

Səlahiyyətli orqanlarla bağlı hər hansı dəyişiklik tərəflər tərəfindən diplomatik kanallar vasitəsilə yazılı şəkildə bildirilməlidir.

Ədliyyə Nazirliyi yeni-dən qeydiyyat üçün müraciət edən 27 siyasi partiyadan 8-ni artıq dövlət qeydiyyatına alıb. Həmin partiyalar bunlardır:

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) - sədr İlham Əliyev;
 AĞ Partiya - sədr Tural Abbaslı;

Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyası - sədr Sabir Rüstəmxanlı;
 Haqq Ədalət Partiyası - sədr Əli İnsanov;

Azərbaycan Milli İstiqlal Partiyası (AMİP) - sədr Arzu-xan Əlizadə;

Ümid Partiyası - sədr İqbal Ağazadə;

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyası - sədr Fərac Quliyev;

Ana Vətən Partiyası - sədr Fəzail Ağamalı.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda müstəqillik dövründə 66 siyasi partiya dövlət qeydiyyatına alınıb. Daha sonra onların sayı tədricən azalıb. 1993-cü ildə iki partiya ləğv edilib. 2021-ci ildə isə 6 partiya hakimiyyətə birləşdiyini elan edib. Son vaxtlardək ölkədə qeydiyyatda olan 58 siyasi partiya qalmışdı.

Bu il "Siyasi partiyalar haqqında" yeni qanun qüvvəyə mindikdən sonra bu qurumların daha 31-i özlərini ləğvi ilə bağlı Ədliyyə Nazirliyinə müraciət etdi. Bu, əsasən yeni qanunla qeydiyyat üçün lazım olan minimum üzv sayının 5 minə qaldırılması ilə izah edildi.

Hazırda yenidən qeydiyyata keçmək üçün sənədlərini təqdim etmiş 19 siyasi partiya Ədliyyə Nazirliyindən cavab gözləyir.

Siyasi partiyaların təkrar qeydiyyata alınması prosesi davam edir. "Siyasi partiyalar haqqında" Qanuna əsasən, partiyaların üzvlərinin reyestrinin qanunvericiliyin tələblərinə uyğunluğunun yoxlanılması zamanı partiyaların təqdim etdiyi siyahıların bəzilərində qüsur, o cümlədən - üzvləri olmayan, vəfat etmiş şəxslərin reyestrə daxil edilməsi, bəzi şəxslərin adlarının təkrarlanması halları aşkarlanıb.

Nöqsanlarla bağlı partiyalara məlumat göndərilib, reyestrə aşkar olunmuş çatışmazlıqların aradan qaldırılması

Partiyaların qeydiyyatından sonra referendum ola bilər

Seçki sisteminin dəyişməsi partiyaları hərəkətə gətirəcək

Seçki sisteminə proporsional qaydanın tətbiqi nələrə gətirib çıxara bilər? Partiyalar buna hazırdımı?

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, referendum keçiriləcəyi və proporsional seçki sisteminin bərpa ediləcəyi ilə bağlı uzun müddətdir söz-söhbət davam edir: "Hakimiyyətə yaxın dairələrdən də bu barədə açıqlamalar ara-sıra olur. Lakin hələ məsələ ilə bağlı praktiki rəsmi addım, qərar verilməyib. Biz referendum keçirilməsini və bu sərədə proporsional seçki sisteminin bərpasını çox istəyirik. Həmçinin Milli Məclis üzvlərinin sayının artırılmasını vacib hesab edirik. Əgər biz çoxpartiyalı sistemin inkişafını istəyiriksə, ilk növbədə proporsional seçki sistemi bərpa edilməlidir. Proporsional seçki sistemində keçid partiyaların cəmiyyətdə nüfuzunun artması, partiyalara cəmiyyətin diqqətinin artması, partiya üzvlərinin sayının artması, partiyaların daha çevik işləməsinə gətirib çıxaracaq. Ona görə də bu sistmə keçid çox vacibdir. Proporsional seçki sistemində keçidin baş verməsi siyasətin peşəkarlaşmasını şərtləndirəcək, təsadüfi insanların parlamentə düşməsi kimi hallar aradan qalxacaq, parlament daha aktiv olacaq. Seçicilər şəxslərlə yanaşı, partiyalara səs verəcəklər. AĞ Partiya olaraq biz proporsional seçki sistemi ilə keçiriləcək seçkilərə hazırıq".

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının Fərac Quliyev isə bildirdi ki, yeni qanuna görə, partiyaların qeydiyyatı partiyaların format olunmasıdır. Partiyalar sanki format olu-

nur. Bu formatlanma partiyaların gələcək seçkilərdə uğurlu fəaliyyətinə təkan verəcək. Azərbaycan Konstitusiyasında bir sıra dəyişikliklərə, o cümlədən proporsional seçki sisteminin bərpa olunmasına zərurət var: "Artıq siyasi arenada qalan partiyalarda onlar üçün yeni dövr başlanır, meydan açılır. Təbii ki, yeni çətinliklər də olacaq. Proporsional seçkilər bərpa olunacağı halda partiyaların üzərinə daha böyük məsuliyyət, daha çox işləmək, daha çox təşkilatlanmaq, daha çox üzvləri cəlb etmək kimi böyük məsuliyyət düşəcək. Proporsional seçki sisteminə insanlar fərdlərə deyil, düşüncəyə, partiyanın ideologiyasına, proqramına səs verəcək. Qarışıq sistem çox vacibdir. Referendum olarsa və proporsional seçki sistemi bərpa ediləcəksə, cəmiyyət, partiyalar bu dəyişikliyə səs verəcək. Proporsional seçkilər partiyaların iştirakçılığına təkan verəcək. Proporsional seçki sistemi təkcə partiyalara hüquq vermək deyil, həm də məsuliyyət verməkdir, onları yoxlamaqdır. Partiyalar yerli seçkilərdə idarəetmə sisteminə iştirakçılıq əldə edəndə cəmiyyət onların necə idarə etdiyini, bacarıqlarını əyani görə bilər. Eyni zamanda proporsional seçki sistemi partiyaxili rəqabətə də artıracaq ki, bu da partiyaların güclənməsinə səbəb olacaq. Bütün bu qeyd olunanlar partiyaların proporsional seçki sisteminin şərtlərinə uyğun fəaliyyətini zəruri edəcək".

□ **Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

üçün 30 gün vaxt verilib. Bir çox partiyalar üzvlük siyahılarındakı problemləri aradan qaldıraraq yenidən Ədliyyə Nazirliyinə müraciət edib. Artıq bir neçə partiya qeydə alınıb, bəziləri isə cavab gözləyir.

Onlardan Müsavat Partiyasının başkanı Arif Hacıli "AzadlıqRadiosu"na bildirib ki, partiyaların qeydiyyatı ilə çətin prosedurlarla həll olunmalı deyil: "Siyasi partiyaların qanunvericiliyin tələblərinə uyğunluğunun yoxlanılması zamanı partiyaların təqdim etdiyi siyahıların bəzilərində qüsur, o cümlədən - üzvləri olmayan, vəfat etmiş şəxslərin reyestrə daxil edilməsi, bəzi şəxslərin adlarının təkrarlanması halları aşkarlanıb.

AXCP sədrinin müavini Ayaz Məhərrəmli deyib ki, AXCP-yə hələlik cavab verilməməsində qanun pozuntusu yoxdur, çünki sənədlərin göndərilməsi günündən bir ay ərzində cavab verilə bilər: "Bizdən əvvəl də hansısa parti-

yalara cavab verilməsi normaldır. Amma burada bir AXCP faktoru önə çıxır və görünür, partiyamızla bağlı hakimiyyət dairələrində hələlik yekdil rəy yoxdur, hansısa siyasi qərar gözləyirlər".

Siyasi partiyalarla bağlı yeni qanunun qəbulundan sonra Azərbaycanda qarışıq (proporsional və majoritar) seçki sistemində keçidlə bağlı müzakirələr də aktuallaşıb. Ölkəmizdə hazırda parlament seçkiləri majoritar qaydada keçirilir. Konstitusiyada təsbit edildiyinə görə qarışıq sistmə keçid üçün referendum keçirilməlidir.

Parlament seçkilərində qarışıq seçki sistemi 2002-ci ilə qədər mövcud olub. 1995 və 2000-ci illərdə keçirilən seçkilərdə parlamentin 20%-i (25 deputat) proporsional, 80%-i isə majoritar qaydada seçilib. Məlumat üçün bildirək ki, pro-

porcional seçki sisteminə seçicilər birbaşa namizədlərə deyil, partiyalara səs verir.

Partiyalar qazandıqları səsə görə parlamentdə mandat qazanır. Majoritar seçki sisteminə isə seçicilər birbaşa namizədə səs verir və ən çox səs toplayan namizəd deputat seçilir. Hər iki sistemin özünəməxsus üstünlükləri və çatışmazlıqları var.

Proporsional seçki sistemi siyasi partiyaların güclənməsinə və plüralizmin inkişafına təkan verir, majoritar sistemdə isə xalqla deputat arasında birbaşa əlaqə olur və deputat xalqın qarşısında məsuliyyət daşıyır. Türkiyə daxil olmaqla, bir çox Avropa ölkəsi tam proporsional, Böyük Britaniya, Azərbaycan, İran kimi ölkələr majoritar, Almaniya, Gürcüstan kimi ölkələr isə qarışıq seçki sisteminə istifadə edir.

bilmir ki, bu səbəbdən işə gələ bilmir.

Digər bir adam uşağını dövlətin bağçasına qoya bilmir. Yer yoxdur, növbəyə durmalısan deyib süründürməçiliyə salırlar. Digər bir adam illərdir sənəd ala bilmir, deyirlər ki bəs filan banka borcun var. Məhkəmə qərarı ilə sübut edir ki, heç bir borcu yoxdur, yenə də süründürməçiliyə salıb bir arayışı ona verirlər. Hətta gedib həmin bankdan kredit borcu götürür və məlum olur ki, borcu yox imiş.

Başqa biri tamamilə haqlı olduğu iş üçün məhkəməyə müraciət edə bilmir. Düşünür ki, vəkilə filan qədər pul ödəməliyəm, 6-7 ay məhkəmə instansiyaları arasında ayaq döyməliyəm, təminatım da yoxdur ki, xeyrimə qərar çıxarılsın. Yaxşısı budur tələyimlə razılaşım.

Bir başqası neçə ildir xaricə müləcəyə gedə bimir ki, təyyarə bileti Gürcüstandan on dəfə bahadır. Quru yollarla bağlı olduğundan Gürcüstan da keçib oradan uça bil-

mir.

Yüzlərlə bu sayaq vətəndaşın problemi həllini tapmır, halbuki elektron hökumət deyilən asanlaşdırıcı sistemdə bunları onlayn formada vətəndaşa çatdırmaq mümkündür".

F.Mustafanın sözlərinə görə, əslində "ASAN xidmət" in yaradılması bu məsələlərdə vətəndaşın işini yüngülləşdirdi, ancaq hələ də çoxsaylı müraciətlərdən görünür ki, adi və sadə problemlərin həlli mümkün olmur: "İndi mən bəlkə də zarafat yana belə bir təklif verdim, ancaq dövlət qurumlarının bir çoxu ilə təmasda olan insanların iztirabı göstərir ki, durum gerçəkdən xoşagəlməz deyil. Adam bir qurumun həll etməli olduğu məsələ ilə bağlı on instansiyaya qəbula gedir, poçta o qədər vəsait xərcləyir, həm vaxt itkisinə, həm də maddi-mənəvi itkiyə məruz qalır. Məmur məsuliyyətsizliyi isə pik həddədir və bizlər də təsir göstərməkdə çətinlik çəkirik".

"Məmur məsuliyyətsizliyi pik həddədir"

Fazil Mustafa: "Problemlərin Həlli Nazirliyi yaradılsın"

"Görünür, Azərbaycanda problemlərin həlli üzrə ayrıca nazirlik yaradılmalıdır. Adı elə birbaşa Problemlərin Həlli Nazirliyi olsun. Yeni bütün nazirliklər, dövlət komitələri, dövlət agentlikləri öz yerində durur, ancaq onların həll etmədiyi adi, sadə, mümkün problemləri bu nazirlik həll edir. Bu nazirliyə də əlahiddə səlahiyyət verilir ki, aldığı qərarlar qəti olsun".

Modern.az xəbər verir ki, bu fikirləri millət vəkili Fazil Mustafa Milli Məclisin komitə iclasında səsləndirib. O deyib ki, haqlılığı şübhə doğurmayan qərarlar fiziki və hüquqi şəxslərin işlərinin axsamaması, süründürməçiliyə görə dövlətdən narazı qalmaması üçün zəruridir:

"Baxın, bir orta məktəb

müəllimi İsmayılıdan gəlib ki, Koreyadan sifariş verib gətirdiyi maşını götürsün. Göm-

rükdən yaşıl kart almalıdır ki, aparıb DYP-yə təqdim etsin. Üç gündür gömrüyün qapı-

sında gözləyir ki, inspektorun insafı gəlib onu yola salsın. Adam məktəbə də izah edə

Qərbin 5 minə qədər sanksiyası ilə üzleşən Rusiyanın milyarder vətəndaşları 2022-ci ilin yekununda böyük dividendlər əldə ediblər. Məsələn, "Nornikel" in rəhbəri Vladimir Potanin 2,2 milyard dollar, ondan sonra gələn 4 iş adamı ("FosAqro" nun sahibi Andrey Quryev, "Novatek" rəhbəri və həmsahibi Leonid Mixelson, "Novatek" və "Sibur" un səhmdarı Gennadi Timçenko və "LUKOyl" un həmsahibi Vahid Ələkbərov) isə 900 milyon-1,1 milyard dollar arası dividend əldə ediblər. İlk beşlikdəki milyarderlərin dividend gəlirləri ümumilikdə 6,2 milyard dollar təşkil edib. Bu ilin yanvar-iyununda isə onlar 4,1 milyard dollar dividend gəliri əldə ediblər. Bunun 2,3 milyard dolları Vahid Ələkbərovdur. Bu pullar Rusiyanın böyük şirkətlərinin enerji daşıyıcılarının qiymət bahalaşması nəticəsində külli miqdarda qazanc əldə etməsi sayəsində daxil olub. Ötən il "Novatek" və "LUKOyl" rekord həcmə gəlir əldə edərək, səhmdarlara rekord həcmə dividend ödəyiblər.

Ötən ilin yekununda "Forbes" 6 yeni Rusiya iş adamını milyarderlər siyahısına daxil edib: Andrey Krivenko 2.1 milyard dollar, Denis Ştengelov 1,3 milyard dollar, Seyfəddin Rüstəmov 1,3 milyard dollar, Pavel Qolubkov 1,1 milyard dollar, Dmitri Nikolayev 1,1 milyard dollar, İvan Sreşinski 1 milyard dollar.

"Bloomberg" in avqust hesabatına görə, ilin əvvəlindən Rusiya milyarderlərinin ümumi varidatı 32 milyard dollar artıb. Agentliyin 500 nəfərlik "Billionaires Index" siyahısına Rusiyadan 22 şəxs daxil edilib. Bu il ərzində varidatını ən çox artıran Vahid Ələkbərovdur. Onun sərvəti ilin əvvəlindən 5,91 milyard dollar artmaqla 21,3 milyard dollara çatıb.

Novolipetsk Metallurgiya Kombinatının əsas səhmdarı Vladimir Lisinin sərvətində 4,98 milyard dollarlıq artım olub, 24,8 milyard dollara çatıb.

Leonid Mixelson varidatını 2,73 milyard dollar artırıraq 27,4 milyard dollara çatdırmağa nail olub. "LUKOyl" un digər sahibi Leonid Fedunun sərvətində 2,35 milyard dollar artım qeydə alınıb, 8,22 milyard dollar olub.

Gennadi Timçenko isə 2,27 milyard dollar qazanmaqla sərvətinin həcmi 14,1 milyard dollara qədər artırıb.

Hazırda Rusiyanın ən varlı adamı 29,8 milyard dollarla Vladimir Potanindir. Lakin o, ilin əvvəlindən 185 milyon dollar itirib. Rusiya milyarderləri arasında ən çox itkiyə Dağıstandan senator olan Süleyman Kərimov məruz qalıb - 525 milyon dollar. Roman Abramoviç 308 milyon dollar, mineral gübrələr istehsalçısı "Akron" qrupun əsas səhmdarı Vyacheslav Kantor isə 243 milyon dollar itirib.

"Forbes"ə görə, 2022-ci ildə milyarderlərin daha da varlanması, yeni milyarderlərin yaranması ilk növbədə rublun məzənnəsinin möhkəmlənməsi ilə bağlıdır. Belə ki, 2021-ci ilin sonunda 1

Rusiya milyarderlərinin

müharibədə varlanmasının sirri

Xarici biznesin qərəti, muzzdlu döyüşçülərin maliyyələşdirilməsi, Rusiyadan imtina...

dollar 73.33 rubl idisə, 2022-ci ildə bu göstərici 66,34 rubla qədər azalıb. Nəticədə milyarderlərin xarici valyutadakı aktivlərinin yenidən qiymətləndirilməsi onun çoxalmasını şərtləndirib. Bu baxımdan, ən çox qazanan Vyacheslav Kantor olub - 5,3 milyard dollar. İkinci yerdə olan Andrey Quryev 4,2 milyard dollar, üçüncü olan Yuri Milner 2,5 milyard dollar qazanıb.

Müharibə global bazarlarda Rusiyanın ixrac etdiyi əksər məhsulların kəskin bahalaşmasına səbəb olub: neft, qaz, gübrələr, polad, alüminium, taxıl, qızıl, almaz və sair. Bu bahalaşma Rusiya şirkətlərinin gəlirlərini də kəskin artırıb ki, bu da onların səhmdarlarının pul kisələrinin şişməsinə gətirib çıxarıb. Məsələn, "Yevroxim" in sahibi Andrey Melniçenko 2022-ci ildə varidatını 2 dəfədən çox artırıb - 11 milyard dollardan 25 milyard dollara qədər. Nəticədə, bir müddət Rusiyanın ən varlı adamı statusunda olub.

Rusiyada varlıları daha da varlandıran digər amil öl-

kəni tərk edən xarici şirkətlərin bahalı aktivlərini dəyərləndirən bir neçə dəfə ucuz qiymətə almalarıdır. Məsələn, Vladimir Potanin Fransanın "Societe Generale" bankına məxsus "Rosbank" bankının kapitalının 0,2-0,3 hissəsi dəyərində alıb.

"Shell" konserninin 411 yanacaqdoldurma məntəqəsi və Tver əyalətindəki yağ materialları istehsalı

lən, Ələkbərov və Potanin "Yandeks" dən pay almaq üçün danışıqlar aparırlar. Potanin ötən il "Societe Generale" dən "Rosbank" ı, Oleq Tinkofdan "Tinkoffbank" ı alıb.

Rusiya hakimiyyəti xarici biznesin ölkədən çıxmasının qarşısını almaq üçün qanunvericiliyə bir sıra dəyişikliklər edib. Həmin dəyişikliklərə əsasən Rusiyadan getmək istəyən şirkət-

ödənişə nail olmağa çalışdı. Yaxud 2022-ci ilin aprelində Kanadanın "Kinross Gold" şirkəti Rusiyadakı aktivini Vladislav Sviblova satdığını elan etdi. Kanada şirkəti "Kupol" və "Dvoinoye" yataqlarından ildə 15 ton qızıl hasil edirdi. Beynəlxalq investisiya şirkətləri "Kinrossun" Rusiyadakı aktivlərini 1,5-2 milyard dollara qiymətləndirirdilər. İlk

yük Britaniyanın sanksiya siyahısındadır.

Beləliklə, Rusiya prezidentinə, siyasi hakimiyyətinə yaxın iş adamları ölkədən çıxmaq istəyən xarici biznesin aktivlərini dəyərləndirən 2-3 dəfə ucuz alırlar. Bir çox mənbələr bu prosesin bəzi hallarda məcburi xarakter daşımağa başladığını bildirirlər: gəlirli aktivlərini satmayan xarici şirkətləri müxtəlif yollarla buna məcbur edirlər. Çünki hakimiyyətə bağlı iş adamlarının, yaxud elə hakimiyyətdə yüksək vəzifə tutan məmurların həmin aktivlərə gözü düşür.

Sanksiyalar üzündən Rusiyada sıxılıb qalan mil-

olaraq onların satış qiyməti 680 milyon dollar müəyyən edilərsə də, yeni qaydalardan sonra Rusiya Qiymətli Kağızlar Komissiyası alqı-satqı müqaviləsini 340 milyon dollardan yuxarı olmayan məbləğ əsasında təsdiqləyəcəyini açıqladı.

2022-ci ilin oktyabrında Vladimir Putin V.Sviblova məxsus Bering Metals LLC şirkətinin Amur əyalətində Kiprin "Irosta Trading Limited" şirkətinə məxsus nikel-polimetall yatağını almalarına icazə verdi. Hələlik Rusiya milyarderləri siyahısında olmayan Sviblovu artıq hər kəs Putinin biznes-aktivlərinin idarəçisi kimi tanıyır.

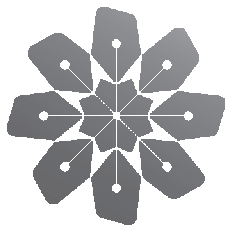
Rusiyadakı xarici aktivlərin ən iri alıcılarından biri də İvan Tavrindir. Əvvəllər mobil rabitə sahəsində çalışan Tavrın Ukraynaya hücum və sanksiyalar başlayanandan sonra Rusiyadakı ən iri alqı-satqı əməliyyatlarının icraçısına çevrilib. O, xarici texnoloji şirkətlərin Rusiyadakı aktivlərini əldə etməyə 2,3 milyard dollara yaxın vəsait sərf edib. Bunun 2.1 milyard dolları Prosus NV şirkətinin gizli biznesi olan "Avito" nun alınmasına xərclənib. Halbuki "Avito" nun bazar dəyəri 6 milyard dollar həcmində qiymətləndirilir. Bu alqı-satqını ərzaq məhsulları ticarətini maliyyələşdirdiyinə görə Qərb tərəfindən sərt sanksiyalardan kənarda saxlanılan "Rosselkhozbank" maliyyələşdirib.

Tavrın uzun müddət Rusiyanın 5-ci ən varlı adamı olan Əlişir Usmanovla işləyib. Hazırda Usmanov ABŞ, Avropa İttifaqı və Bö-

yarderlər məcburən hakimiyyətə daha da yaxınlaşmalı olurlar. Bu işə onların Ukraynadakı müharibənin maliyyələşdirilməsində iştirakına gətirib çıxarıb. Belə ki, Putinin göstərişi ilə milyarderlərin demək olar ki, hamısı Ukraynadakı müharibə üçün səfərbər olunan şəxslərə maaş ödəyirlər. Rusiyanın Ukraynadakı müharibəsində döyüşən "Sokol" batalyonunun muzzdlu döyüşçüsü "Vajnie istorii" nəşrinə bildirib ki, onun əmək haqqını Müdafiə Nazirliyi ilə yanaşı "Rusal" şirkəti də ödəyir. Orduya yazılmasını da bu şirkətin əməkdaşları təşkil ediblər: onunla əmək müqaviləsi bağlanıb, daha sonra Rusiya Ordusuna qəbulla bağlı müqavilə imzalanıb. Hazırda o, həm Rusiya Müdafiə Nazirliyindən, həm də "Rusal" dan maaş alır. Muzzdlu döyüşçülərə maaş ödəyən şirkətlər arasında "Qazprom", "Novatek", "Alfabank" da var.

Putin milyarderlər üçün müharibəni dəstəkləməkdən başqa seçim qoymur. Buna görə də bəziləri - Abramoviç, Usmanov kimi ikili vətəndaşlıq statusundan istifadə edərək xarici ölkələrdə qalır, hər hansı açıq mövqe qoymurlar. Bəziləri Rusiyada qalıb Putinin ələtinə çevrilir, bəziləri isə açıq şəkildə müharibəyə qarşı çıxış edərək, Rusiya vətəndaşlığından çıxırlar. Müharibə başlayanandan indiyədək 6 milyard bu addımı atıb. Onlar arasında Oleq Tinkof, İqor Makarov və digərləri var. Onların Rusiyadakı aktivləri məcburən əllərindən alınır...

□ Dünya SAKİT, "Yeni Məsəvat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Uşaq və gənclərin fiziki-mənəvi inkişafı

Gənclər arasında evdə estetik əməliyyat etdirmək təhlükəli hal alıb. Bəzisi plastik şüşələr, şüşə stəkanlarla vacuum effekti yaradıb dodaqlarını botos etdirmiş kimi böyüdür, bəzisi də üst dodağına yapışdırıcı vasitəsilə “fransız dodağı” şəklində verir. Həkimlər bu cür öz-fəaliyyətin ağır nəticələrə səbəb olacağı barədə xəbərdarlıq edir. Təhlükə var. Təhlükəni artıran həm də gənclərin ev şəraitində etdikləri ağılaşdırma “əməliyyatları” videoya çəkib paylaşmalarıdır.

Türkiyənin Şişli Hamidiyə Tədris və Araşdırma Xəstəxanasının Plastik rekonstruktiv və estetik cərrahiyyə üzrə mütəxəssisi, doktor Percin Çaşkan bu barədə danışaraq qeyd edib ki, bu cür özbaşına əməliyyatların nəticəsi çox ağır olur: “Dodaqlar dar şüşə ağız ilə sıxıldığı zaman 24-72 saat ərzində orada şiş əmələ gəlir, 72 saat ərzində şişin aradan qaldırılması gerçəkləşməzsə, bütün damarların girişi qapanır, dodaqların ətrafında qan dövrəni bir damara bağlı olduğundan bu bir damarın qapanması ilə ətrafdakı bütün damarlarda da tıxanma əmələ gələcək. Hazırda gənclər arasında yayılmış bu axın çox təhlükəlidir. Nekroza (toxuma və hüceyrələrin ölümü) səbəb ola bilər. Çünki həmin hissəyə qanın axını dayanır. Bəzi gənclər güzgü önünə keçir və qaşlaq burununu sıxaraq necə “incəltməyi”, çənə altını deformasiyaya uğratdıqlarını nümayiş etdirir. Bu cür yanlış davranışlar hər keçən gün artır. Halbuki gənclərin bu davranışları orqanizmə ciddi ziyan vurur. Toxumalara ziyan vuran hər cür əməliyyat zərərli və təhlükəlidir”. **P.Çaşkan deyib ki, bu cür davranışlar xüsusən mobil telefonlarda “zoom” proqramı vasitəsilə üz cizgilərinin dəyişməsi sonrasına oxşayır. “Zoom” proqramında özünü “gözəlləşdirən”lər real həyatda da o cür olmağa can atır, həvəslənir və zərərli əməliyyatlara meyil edirlər:** “Evdə “botox” etdirməyin, canınızdan olarsınız. Burunuzu “sivri” şəkildə salmayın, nəfəs ala bilməyəcəksiniz”. P.Çaşkan bu cür əməliyyatların yalnız mütəxəssislərin rəyi ilə həyata keçirilə biləcəyini söyləyib.

Son illər Azərbaycanda da gənclər arasında plastik əməliyyatlara meyillik artır. Psixoloqlar hesab edir ki, bu sayaq əməliyyatların psixoloji tərəfləri də var. Şəxsiyyətin formalaşdığı dövrdə insan müəyyən travmalarla üzləşir. Bu travmaların fonunda onun xarakteri üzə çıxır. Əgər problem psixoloji yox, tibbidirsə, əməliyyatla aradan qaldırılır və həmin insan normal həyata kompleksiz dönə bilər. Bəzi insanlarda öz-güvən problemi yaşanır və o, daha yaxşı olmaq üçün can atır. Əgər bir adam problemlə şəkildə idarə olundursa, heç bir plastik cərrahiyyə probleminin qarşısını ala bilməz. O adam, sadəcə, plastik cərrahiyyədən asılı olacaq. Burada maraqlı bir nüans da var ki, belə insanlar bir əməliyyatdan sonra yeni bir əməliyyat istəyirlər və bu hal təkrarlanır. Hər kəsə məlumdur ki, plastik cərrahiyyə insanı dəyişdirir. Psixoloji problemlə adamlarda bu dəyişiklik asılılıq yaradır. Bir adamın hər hansı psixoloji problemi varsa, o problem aradan qalxmayınca əməliyyatların da sayı artacaq. Ümumiyyətlə, insan plastik cərrahiyyəyə getməzdən əvvəl mütləq psixoloji seanslardan keçməlidir. Elə hallar var ki, fiziki olaraq görünüşündə problem olan insan onu kompleksiz eləmir, normal qarşılayır. Hər şey baxışdan asılıdır. Elə hallar da olur ki, psixoloq müalicəsi alandan sonra özündə gördüyü fiziki dönüşü artıq bir problem kimi görür və cərrahiyyədən imtina edir. Əməliyyatdan öncə cərrah pasiyentdən bu əməliyyatı psixoloji, yoxsa fiziki hal olaraq istədiyini soruşmalıdır.

Məsələn, mütəxəssislər burun əməliyyatının 18 yaşdan sonra aparılmasını məsləhət görürlər. Həkimlər xüsusən də yetkinlik yaşına çatmayanların burun estetik əməliyyatına müraciət etməsinin təhlükəli olduğunu bildirirlər. Erkən yaşdan burunun estetik əməliyyatının ciddi fəsad vermə təhlükəsi daha çoxdur. Buna səbəb

isə yeniyetməlik dövründə digər orqanlar kimi burunun da formalaşmasının tam başa çatmamasıdır. Yalnız 18-19 yaşdan sonra bu proses yekunlaşır. 18 yaşdan əvvəl burun əməliyyatı edilərsə, gələcəkdə mütləq tənəffüsdə problemlər ortaya çıxarır. “Rinoplastik” burun əməliyyatları isə artıq adiləşməyə başlayıb. Bu əməliyyat zamanı burun kiçildilib, böyüdüldü, yəni formalaşdırılır, kiçik donqar götürülür, burun ucu incəldilir və s. Burun plastikasının Hindistan növü artıq 5 min ildir ki, mövcuddur.

Digər sırada isə silikondan istifadə ilə süd vəzilərinin böyüdülməsi, ayaqların kökəldilməsi, sağrı nahiyəsinin böyüdülməsi. Bu əməliyyat plastik əməliyyatlar içərisində ən bahalı olanıdır. Araşdırmalara görə, ölkəmizdə burun əməliyyatının qurbanı olanlar daha çox 18-25 yaşlı gənclərdir. Nəticədə bəzən gənclər nəinki mövcud olan gözəlliklərini, hətta həyatlarını itirirlər. Ekspertlər hesab edir ki, burun əməliyyatlarının bəzilərinin ölümə nəticələnməsi həkim səhlənkarlığı səbəbindən baş verir. Çəpər ayrılığı əməliyyatı zamanı baş verən ölüm halları isə burunda ayrılığın kəskin olması və sümüyün çıxarılması zamanı arteriyaların zədələnməsi nəticəsində baş verən qanaxmalar səbəbindən olur. Çəpər ayrılığı ilə bağlı edilən əməliyyatlarda ölüm hallarının olma ehtimalı çoxdur. Bu əməliyyat zamanı xəstə əksər hallarda qanaxmadan ölür. Plastik burun əməliyyatlarında isə çox az hallarda ölüm faktı baş verir. Bunun səbəbi də, qeyd etdiyim kimi, həkim səhlənkarlığıdır. Bəzi həkimlər hətta çəpər ayrılığı zamanı xəstəni plastik əməliyyat olmağa meyilləndirir. Onlar

xəstələrə lazım olan diqqəti göstərmirlər. Plastik burun əməliyyatları normalda 4 saat çəkməlidir. Lakin bizim həkimlər eyni gündə bir neçə əməliyyata daxil olurlar və 2 saata işlərini tamamlayırlar. Bəziləri özlərini peşəkar hesab edərək bu addımı atırlar, bəziləri də çox pul qazanmaq üçün. Normalda həkim bir həftədə ən çox 4 burun əməliyyatı icra etməlidir. Bu, hobbisi deyil, insan həyatıdır.

Bununla paralel, son vaxtlarda dərialtı piylərin xaric edilməsi əməliyyatları dəb halını almağa başlayıb. Botoks əməliyyatına gəldikdə isə təsəvvüflə qeyd etmək lazımdır ki, bu əməliyyat dünyada 45-50 yaşlı insanlar arasında aparılsa da, ölkəmizdə daha çox gənclər bu əməliyyata müraciət edir. Ən təhlükəsi isə bu əməliyyatın daha çox gözəllik salonlarında, qeyri-peşəkarlar tərəfindən aparılmasıdır. Bunun üçün də tez-tez botoks əməliyyatından həyatı təhlükəyə düşən insanlar haqqında məlumatlara rast gəlirik.

Son illərdə ölkəmizdə gənc qızlar deyil, gənc oğlanların da plastik əməliyyatlara müraciəti artır. Həkimlər qeyd edir ki, qızlar qədər gənc oğlanlar da daha çox burun əməliyyatları üçün müraciət edir. Sonrakı sırada isə göz qaapaqlarının və qırıqların dərmanlaşdırılması, dərialtı piylərin götürülməsidir. Amma ümumilikdə gənc oğlanların plastik əməliyyat etməkdən daha çox çəkinir, nəinki gənc qızlar. Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, ölkəmizdə gənc qızlar ölüm riskini biliblə-bilə bu cür əməliyyatlardan çəkinmirlər.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Sevinc TELMANQIZI

Bel ağrıları şikayətləri artıb-əksər pasiyentlər qadınlardır

Müasir dövrdə ən böyük problemlərdən biri fiziki passivlikdir. Belə ki, artıq bəzi işlər onlayn şəkildə həll edilir, ictimai nəqliyyat ölçəkdir, insanların həyatlarının böyük hissəsini oturmaq vəziyyətində keçirirlər.

Medicina.az xəbər verir ki, bunu Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssis-eksperti, həkim-nevroloq Mərzəy Məmmədova bildirib.

Onun sözlərinə görə, əvvəlki illərlə müqayisədə bel ağrıları şikayətləri və bel ağrısı ilə müşayiət olunan xəstəliklər xeyli cavanlaşıb. Bunun səbəbi ilk növbədə dayaq-hərəkət sisteminin biomekanik pozuntuları, degenerativ dəyişikliklərin geniş yayılmasını, orqanizmdə durğunluğun hesab etmək olar. “Təcürbədə hər ikinci pasiyent bel

ağrısı ilə müraciət edir. Onlardan yarıya orta hesabla 25-35 yaşlı şəxslərdir. Onu da qeyd edim ki, əksər pasiyentlər qadınlardır.

Bel ağrıları zamanı digər diaqnoz qoyulmasında şikayətlərin müddəti önəmli faktorlardandır. Onlar müddətdən

asılı olaraq kəskin və xronik ağrılara bölünür. Qızıl standart olaraq 12 həftə götürülür. Belə ki, 4-12 həftəyədək olan müddətdə

ağrıların kəskin/yanımkəskin kimi, 12 həftədən çox olan ağrıların isə xronik kimi qiymətləndirilir.

Diaqnostika bel ağrılarındavacib məsələdir və nəticədəən asılı olaraq fərdi müalicə üsulu təyin edilir. İlk növbədə nevroloji müayinə aparılır və pasiyentə əyani baxış keçirilir. Bu zaman onun yerləşmə, hərəkətlərinin həcmi, əzələ gücü, tonusu, ağrı dəyəri, fizioloji və patoloji refleksləri və hissiyyəti yoxlanılır.

Bundan sonra lokal olaraq əksər hallarda bel ağrısı olan kimi pasiyentlərin həkim məsləhəti olmadan rentgen, maqnit rezonans və kompüter tomoqrafiya müayinəsindən keçməsinin şahidi oluruq. Nəticədə müayinə lazımsız yerə aparılır.

Bəzən isə təsadüfən tapılan və nevroloji təzahür verməyən yüngül protruziyalar zamanı pasiyentlər bütün şikayətlərinin səbəbini neyroqörüntüləmə müayinəsindən cavabında görürlər. Halbuki nevroloji təzahür olmayan, şikayət verməyən təsadüfi tapıntılar (insidentaloma-

lar) müalicə tələb etmir.

Neyroqörüntüləmə ilə yanaşı, diaqnozun dəqiqləşməsi üçün EMQ (Elektromiografiya) müayinəsi də aparıla bilər. Bu zaman sinir-əzələ sisteminin obyektiv qiymətləndirilməsi aparılır.

Bəzən kəskin və yanımkəskin ağrı sindromlu pasiyentlər bir neçə gün ərzində, hətta müalicəsiz də sağala bilərlər. Bunu nəzərə alaraq, onlara əsasən qeyri-farmakoloji müalicə təklif olunur. Belə ki, buraya isidici prosedurlar, massaj, iynəbatırma (akupunktura) və ya manual/osteopatik terapiya və s. aiddir.

Lakin dərman müalicəsinə üstünlük verən pasiyentlərə qeyri-steroid iltihab əleyhinə və ya miorelaksant preparatlar təklif oluna bilər. Xroniki bel ağrılarından əziyyət çəkən pasiyentlərə isə ilk olaraq müalicəvi idman, yoqa, multidissiplinar reabilitasiya, akupunktura, stresin idarə edilməsi metodları, koqnitiv-davranış terapiyası və sağlamlıq həyat tərzini tövsiyə olunur. Eləcə də ona sağlamlıq qidalanma, konfliktlərin idarə edilməsi və əmək şəraitinin sağlamlaşdırılması da aiddir”.

Yeni tədris ilinin başlanmasına çox az bir müddət qalması universitet tələbələrini ev məsələsini yenidən gündəmə gətirib. Xəzər.az xəbər verir ki, ixtisas seçiminin nəticələri açıqlanan kimi tələbələr paytaxtda münasib qiymətə ev axtarışına çıxıblar. Yataqxanaların qiymətləri şəraitinə görə bir-birilərindən fərqlənir.

Məsələn, Bakı Dövlət Universitetinin beş mərtəbəli, 220 yerlik "Tələbə evi"ndə bir nəfərin aylıq ödədiyi qiymət 75 manatdır. Yataqxananın hər bir şəraiti var, o cümlədən camaşırxana, internet, oxu zalı, idman sahəsi, tibb məntəqəsi, 24 saat təhlükəsizlik kamerası və sairə. Əsasən şəhid, qazi övladları, valideynlərini itirmiş, sosial həssas qrupa aid olanların övladları yataqxanaya qəbul edilir. Bundan əlavə, yeni yataqxananın inşası istiqamətində işlər davam edir və yeni yataqxanada 2500-3000 tələbənin qalması planlaşdırılır.

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin tələbə şəhərciyinin aylıq qiyməti isə 60 manatdır.

Özəl ali məktəblərin yataqxanalarının qiymətləri ilə də maraqlandıq.

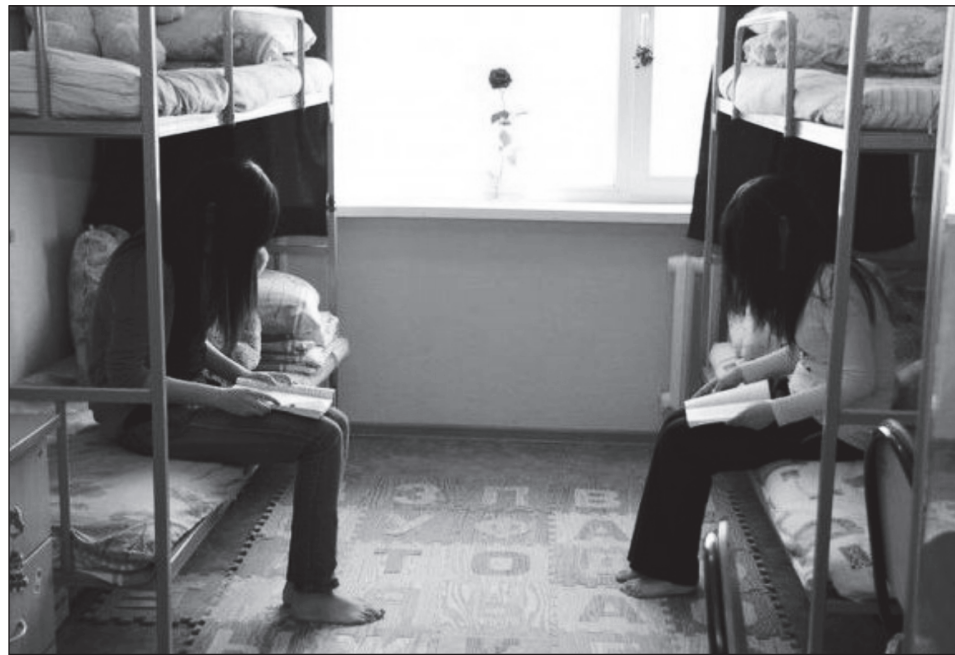
Bakı Avrasiya Universitetinin yeni inşa edilmiş yataqxanasının aylıq ödənişi isə 120-150-170 manat arasında dəyişir.

Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin (ADNSU) vaxtilə 7 binadan ibarət yataqxana kompleksi olub. Hazırda isə universitetin balansında olan köhnə yataqxanalardan bir bina fəaliyyət göstərir, həmin bina qismən təmir olunub, istifadəyə verilib. Yataqxanada 320 nəfərlik yer var. Otaqlar 2 və 3 nəfərlikdir, hər otağın qiyməti 100 manat təşkil edir. Bu da 3 nəfərlik otaqlar üçün hər tələbəyə 35, 2 nəfərlik otaqlar üçün isə 50 manat ödəniş deməkdir. Yataqxanada yerli və əcnəbi tələbələr qalır. Bundan əlavə, yerli tələbələr arasında sosial təminatı zəif, həssas ailə qruplarına daxil olan tələbələrə güzəştlər olunur, ehtiyac yaranıqda onlar pulsuz yataqxana ilə təmin olunurlar.

Azərbaycan Dillər Universitetində (ADU) qızlar üçün yataqxana fəaliyyət göstərir. Yataqxana 200-dən bir qədər çox tələbə tutumuna malikdir. Yataqxana daxilində tələbələr üçün kitabxana var. Onlar dərslərinə kitabxanada da hazırlaşa bilərlər. Yataqxanada bir nəfər üçün aylıq qiymət 20 manatdır. Əlamətdar günlərdə isə rəhbərlik tərəfindən tələbələrə xüsusi güzəştlər olunur. İmkansız ailələrin övladları tərəfindən müraciətlər olduqda isə tələbə həmkarlar tərəfindən onlara güzəştlər də edilir.

Tələbə yataqxanası, yoxsa kirayə ev - sentyabrın ən aktual sualı

Ekspertlərdən mövcud duruma etiraz və təkliflər: "Hər il korpusun təmirinə pul tapırılsa, yataqxanalara niyə diqqət ayırmırlar?"

Azərbaycan Tibb Universitetində (ATU) hazırda 4 yataqxana fəaliyyət göstərir. Universitetin 3 saylı yataqxanası isə təmir etdirilir. 1 və 2 saylı yataqxanada qızlar, 6 saylı yataqxanada oğlanlar, 5 saylı yataqxanada isə əcnəbi tələbələr yaşayırlar. Tibb Universitetinin fəaliyyət göstərən 4 yataqxanasının ümumi tutumu 968 nəfərdir. Yataqxanalara qeydiyyat zamanı ilk olaraq qazi və şəhid ailələrinin üzvlərinə üstünlük verilir. Təhsil müəssisəsi çalışır ki, yerli tələbələrin hamısını yataqxana ilə təmin edə bilsin.

Azərbaycan Tibb Universitetində yerli tələbələrə yataqxana qiyməti aylıq 50-80 manat arası dəyişir.

Bununla belə, bir çox universitetlərimiz var ki, onların bəzilərinin ümumiyyətlə sovet dövründən bu yana yataqxanası olmayıb, bəzilərinə isə məcburi köçkünlər məskunlaşmış. Məsələn, Azərbaycan Texniki Universiteti (AzTU), Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin (ADIU), tələbə evləri uzun illərdir qaçqın və məcburi köçkünlərin məskunlaşması üçün istifadə olunur.

Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyası (ADRA) və İlahiyyat İnstitutunun isə əvvəldən yataqxanası olmayıb.

Beləliklə, mövcud vəziyyət onu göstərir ki, bu il də Azərbaycanda əksər univer-

sitetlər öz tələbələrini yataqxana ilə təmin edə bilməyəcək. Hazırkı vəziyyətdə isə kirayə evlər tapmaq da müşkül məsələdir, xüsusən də tələbə oğlanlar üçün. O da məlumdur ki, son günlərdə kirayə bazarında qiymətlər bahalaşmış. Belə ki, qiymətlər həyət evləri üçün 300-350 manat aralığında, köhnə tikililərdə 450-500, yeni tikililərdə isə komfort səviyyəsindən asılı olaraq 600-700 manat arasında dəyişir. Metro çıxışlarına yaxın, eləcə də şəhər mərkəzində tam əşyalı kirayə mənzillərin 800 manat və daha baha qiymətə təklif olunur. Bu səbəbdən bəzən birotaqlı evdə 4 tələbə qalmağa məcbur olur.

Mövzu ilə bağlı millət vəkili Ceyhun Məmmədov "Yeni Müsavat"a danışdı. Millət vəkili qeyd edib ki, bu gün Azərbaycan təhsilinin ən böyük problemlərindən biri yataqxana məsələsidir: "Bu məsələ həm bizim ölkə, həm də xarici vətəndaşların Azərbaycanda təhsilinə çox ciddi problemlər yaradır. Burada ən təsiredici məqam ondan ibarətdir ki, nə universitetlər, nə də Elm və Təhsil Nazirliyi bu istiqamətdə ciddi addım atmır. Yeni hər il tələbələr bu problemləri yaşayır, hər il yataqxana problemi aktual olur, amma bununla bağlı real heç bir addım atılmır. Elə universitetlər var ki, hər il korpusun təmirinə pul tapır-

larsa, yataqxanalara niyə diqqət ayırmırlar? Elm və Təhsil Nazirliyi bu istiqamətdə addımlar atmamalıdır. Bu qurumun bu il büdcəsi 4 milyard 400 min manatdır. Doğrudur, bu vəsait təyinatı üzrə xərclənməlidir, amma bu büdcə üzrə bir çox işlər görülməlidir.

Mən əminəm ki, ölkə rəhbərliyi, Nazirlər Kabineti qarşısında bununla bağlı hansısa məsələ qaldırılsa, mütləq bu problem öz həllini tapar. Yeni universitetlər özləri bu məsələdə maraqlı olmalı, Elm və Təhsil Nazirliyi bu istiqamətdə tədbirlər görməli, dövlət qarşısında məsələ qaldırılmalıdır.

Faktiki olaraq, hər il tələbələrimiz zülm çəkirlər. Bununla bağlı tez-tez mənə də müraciət edirlər. Təsəvvür edin, bir tələbə üçün ev kirayəsi 500-600 manatdır. Ümumiyyətlə isə hazırda kirayə ev tapmaq müşkül məsələdir. Bəs tələblər nə etsinlər? Universitetlər bəzən şikayət edirlər ki, təhsil haqqı aşağıdır. Təhsil haqqı aşağı deyil, illik təhsil haqqı 2000-3000 manatdır və tələbə əlavə olaraq 3000-4000 manat kirayələrə, yemək puluna, digər ehtiyaclarını ödəmək üçün xərcləyir. Düşünürəm ki, bu məsələ çox ciddi məsələdir və bu istiqamətdə ciddi addımların atılmasına ehtiyac var. Yeni hazırlanan ali təhsil haqqında qanunda sosial yataqxanaların yaradılması ilə bağlı qanun var. Hesab edirəm ki, bu qanunun qəbulu sürətlən-

dirilməli, sosial yataqxanalar məsələsi də gündəmə gəlməlidir ki, tələbələr, gənclər bundan istifadə edə bilsinlər".

Ceyhun Məmmədov zamanında özü də tələbə olanda tələbə yataqxanasında qaldığını bildirib: "Mən özüm xaricdə təhsil alarkən tələbə yataqxanasında qalmışam. Deyə bilərəm ki, əgər yaxşı kadr yetişdirmək istəyiriksə, hər bir universitetin mütləq şəkildə yataqxanası olmalıdır. Məsələn, mən özümün formalaşmağında, elmə, biliyə daha çox vaxt ayırmağımda əsas səbəblərdən birinin yataqxana ilə təmin olunmağında görürəm. Yataqxana bizim demək olar ki, bütün ehtiyaclarımızı ödəyirdi. Yeni biz yemək bişirməyə, digər problemləri həll etməyə vaxt ayırmırdıq. Bütün bunları təhsil aldığımız müəssisə edirdi".

Təhsil eksperti Kamran Əsədov isə mövzuya bu cür mövqe bildirdi: "Artıq uzun illərdir ki, ali məktəbə qəbul olan tələbələrin problemi onların tələbə adı qazanması ilə bitmir, əksinə, yeni və daha ciddi problemlər yaranmağa başlayır ki, onların da başında kirayə evlər və ya yataqxana problemi dayanır.

Yeni tədris ilinə az müddət qalmasına baxmayaraq tələbələrinin əbədi problemi - yataqxana problemi bu il də həllini tapa bilməyib. Baxmayaraq ki, tələbələrin qeyd olunan probleminin hər növbəti ildə aradan qaldırılması ilə bağlı rəsmi qurumlar məlumat verir.

Doğrudur, yeni açılmış ali məktəblərin müasir yataqxanaları var. Köhnə universitetlərdən bəziləri də öz yataqxanalarının qayğısına qalaraq təmir edib müasirləşdiriblər. Lakin yataqxanaya ehtiyac, hər il olduğu kimi, cari ildə də qalır".

Ekspert qeyd edib ki, bu məsələdə xarici təcrübədən bəhrələnmək lazımdır: "Hansı ki, bunlardan biri də özəl yataqxana təcrübəsidir. Özəl yataqxana dünyanın müxtəlif ölkələrində var. Belə ki, həmin yataqxanalar pullu olsa da, kirayə mənzillərə nis-

bətən çox ucuzdur. Təhsil siyasətimiz təhsilin hər kəs üçün əlçatan olmasına yönəlib. Bu istiqamətdə addımlar da atılır. Məsələn, ali məktəbə qəbulda iki dəfə şans verirlər, universitetlərin tərkibində hazırlıq kursları yaradılır. Bütün bunların hamısı təhsilin əlçatan olmasına xidmət edən addımlardır. Ancaq təhsilin əlçatan olması yalnız bilik verməklə deyil.

Təhsil almaq üçün tələbəyə mühit də yaradılmalıdır. Sovet vaxtı tələbələrin böyük qismi yataqxana ilə təmin olunurdu. Bununla da kirayə haqqından azad olurdular. Amma məlum Qarabağ hadisələrindən sonra yataqxanalara qaçqın və məcburi-köçkünlər yerləşdirildi. Sonradan tələbə yataqxanası problemi özünü qabarıq şəkildə göstərməyə başladı. Nəzərə alaq ki, dünyanın məşhur universitetlərinin reytinglərində ilk sırada olmalarının bir səbəbi də tələbələr üçün yaradılan mühitdir. Dünyanın aparıcı universitetləri kampus şəraitində fəaliyyət göstərir. Bu da ayrıca xüsusi şəhərcikdir. Hansı ki, orada tələbələr yataqxana, tıxax, kitab problemi ilə üzləşmirlər. Hətta tələbələr həmin şəhərcikdə işləyib pul da qazana bilərlər. Kampus şəraitində tələbənin heç bir problemi ola bilməz. Kampusların tikilməsi bizdə də dəfələrlə gündəmə gəlib. Hətta şəhərin mərkəzində bəzi ali məktəbləri üçün yataqxanaların tikilməsi nəzərdə tutulub.

Eyni zamanda bir sıra universitetlərin şəhərdən kənara köçürülməsi gündəmə gəlib. Bu istiqamətdə işlər gedir. Ümumiyyətlə, təhsilin əlçatan olması abuturiyentin ali məktəbə daxil olması ilə məhdudlaşdırıla bilməz. Odur ki, bu məsələ dövlət səviyyəsində həll olunmalıdır. Tələbənin əsas işi oxumaq olmalıdır".

Kamran Əsədov maraqlı təkliflə çıxış edərək bildirib: "Düşünürəm ki, iş adamları yataqxana tikib tələbələrin ixtiyarına verə bilər. Dövlətin də bu işdə onlara yardımçı olması lazımdır. Məsələn, torpaq sahələrini pulsuz verə bilər. Tələbə qayğı ilə oxumamalıdır. Sosial problemlər təhsilin keyfiyyətinə təsir göstərən amildir. Təhsilin əlçatan olması üçün bu problemlər həllini tapmalıdır. Bundan başqa, Bakıda tikilən hündürmərtəbəli binaların bir neçə mərtəbəsi universitetlər tərəfindən alınaraq yataqxana kimi istifadə edilə və oradan universitetlərə gəlir gələ bilər. Bu yolla tələbələr üçün yaranmış bir neçə ciddi problem öz həllini tapa bilər".

Xalidə GƏRAY
 "Yeni Müsavat"

Azad olunmuş ərazilərdə 6 məktəb fəaliyyət göstərəcək

2023-2024-cü tədris ilində işğaldan azad olunmuş ərazilərdə 6 məktəb fəaliyyət göstərəcək.

Bunu elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev yeni tədris ili ilə bağlı media üçün keçirilən brifinqdə deyib.

O bildirib ki, bu məktəblərdə ümumilikdə 780 şagird təhsil alacaq və onlara 94 müəllim dərs deyəcək.

Nazirin sözlərinə görə, açılış nəzərdə tutulan məktəblərdə təhsil alacaq şagirdlərin sayında artımlar mütləq olacaq, çünki köç prosesi davam edir.

"Ağalı kəndində 120 şagird 11 sinifdə təhsil alacaq. 15 müəllim çalışacaq. Tərtər rayonunun Talış kənd tam orta məktəbində 7 sinifdə 19 şagird təhsil alacaq. 8 müəllim fəaliyyət göstərəcək. Füzuli şəhəri 1 saylı məktəbdə 11 sinif otağı var. Burada 104 şagird təhsil alacaq. 15 müəllim olacaq. Laçın şəhəri 2 nömrəli məktəbdə 11 sinif otağı olacaq. 137 şagird təhsil alacaq. Onlara 16 müəllim tədris verəcək. Laçın rayonu Zabux kənd məktəbində də 11 sinif olacaq. 51 şagird təhsil alacaq. Onlara 15 müəllim dərs deyəcək. Şuşa şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbində isə 12 sinif olacaq. Burada 349 şagird olacaq. 25 müəllim onlara dərs deyəcək. Saylar artacaq", - nazir deyib.

Ödənişli sınaq imtahanları keçirən müəllimdən vergi tutulur?

Orta məktəbdə müəllim işləyən şəxs ödənişli sınaq imtahanları keçirsə, onun vergi öhdəliyi yaranırmı?

Dövlət Vergi Xidmətindən bildirilib ki, qeyd edilən fəaliyyət sahibkarlıq fəaliyyəti hesab olunur və həmin fəaliyyətə başlamazdan əvvəl vergiödəyicisi kimi uçota alınmalıdır. Uçota alınma ödənişsiz olmaqla "ASAN xidmət" mərkəzlərində, "ASAN xidmət" mərkəzlərinin olmadığı şəhər və rayonlarda isə vergiödəyicilərinə xidmət mərkəzlərində həyata keçirilir.

Vergi öhdəlikləri isə vergi uçotuna alınarkən təqdim olunan ərizədə seçilmiş vergitutma sistemine və yaranan vergitutma obyektlərinə uyğun olaraq müvafiq vergilərdən (sadələşdirilmiş vergi və ya gəlir vergisi) ibarət olacaq.

Belə ki, həmin fiziki şəxs tərəfindən sadələşdirilmiş vergitutma sistemi seçildiyi halda ticarət fəaliyyətindən əldə edilən gəlirlərdən (ümumi hasilatdan) xərclər çıxılmadan 2 faiz dərəcə ilə sadələşdirilmiş vergi hesablanıb dövlət büdcəsinə ödənilir.

Qeyd olunan fəaliyyət gəlir vergisinin ödəyicisi kimi həyata keçirildiyi halda əldə edilmiş gəlirdən həmin gəlirin əldə edilməsi ilə bağlı çəkilən xərclər çıxıldıqdan sonra qalan məbləğdən 20 faiz dərəcə ilə gəlir vergisi hesablanıb dövlət büdcəsinə ödənilir.

Həmçinin nəzərə alınmalıdır ki, Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən olunmuş qaydada gəlirlərin və xərclərin uçotunu aparan mikro sahibkarlıq subyekti olan fərdi sahibkarların sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlirinin 75 faizi gəlir vergisindən azaddır.

Həm vergiödəyicisi, həm də əmək müqaviləsi əsasında fəaliyyət göstərən şəxslərə münasibətdə hər bir fəaliyyət üzrə ayrılıqda vergi, icbari tibbi sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqları hesablanır.

Son günlər cəmiyyətdə müzakirə olunan mövzulardan biri də ali məktəblərə qəbulla bağlıdır. Bilki qəbul cəmiyyətdə bir çox fikir ayrılıqlarına gətirib çıxarıb. Bəziləri aşağı nəticə göstərənlərin universitetə daxil olmasını müsbət qarşılasa da, bununla razılaşmayanlar da az deyil.

Eyni zamanda ali təhsil müəssisələrinə qəbul prosesinin sadələşdirilməsi təklifi ilə çıxış edənlər var.

Maraqlıdır, ekspertlər bu məsələ ilə bağlı nə düşünürlər? Ali məktəbə qəbul prosesini dəyişməyə ehtiyac varmı?

Mövzu ilə bağlı Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin üzvü Ceyhun Məmmədov Redaktor.az-a danışdı. O deyib ki, sözügedən məsələ ilə bağlı bir neçə gündür gedən müzakirələr onu təəccübləndirir: "Bu yanaşmalara, təfəkkürlərə, şərhlərə təəccüblənirəm. Bu gün Azərbaycan reallığında, Azərbaycan təhsil sistemində bir tələbə 150-200 balla ali məktəbə qəbul ola bilər. Yeni bu asanlaşdırmadan danışan insanlar nəyi nəzərdə tuturlar? Onlar nə etmək istəyirlər? İstəyirlər ki, məktəbi kim bitirirsə, götürək universitetə qoyaq? Açıq, mən bu fikirdə olanları tam anlaya bilmirəm. Yəni bu yanaşma sağlam yanaşma deyil. Baxıram, neçə gündür müxtəlif müzakirələr də aparırlar. Bu gün məsələnin mahiyyəti odur ki, əgər illər öncə bəzi ixtisaslara qəbul 500 balla mümkün idisə, indi 200 balla mümkündür. Bu gün Azərbaycan reallığında onsuz da universitetlərə qəbul kifayət qədər asanlaşıb. Əgər kimlərsə niyyəti varsa ki, ümumiyyətlə, imtahanları aradan qaldırıq, Dövlət İmtahan Mərkəzini ləğv edək, bu, mümkün deyil. Balların 200-ə enməsinin heç bir izahı yoxdur, onun izahıdır ki, təhsilin, təlimin, tədrisin səviyyəsi aşağı düşüb. Aşağı düşüyünə görə də bu gün artıq əvvəlki illərdə 500 balla bir tələbənin qəbul olduğu ixtisasa bu il 200 balla bir tələbənin daxil olduğunun şahidi oluruq. Belə məsələlərdə insanlarımız da gerek diqqətli olsunlar. Bu məsələ təhsildəki mövcud problemləri və çətinlikləri göstərir. Biz nə etmək istəyirik, 90-cı illərin əvvəllərindəki biabırçılığa qayıtmaq istəyirik? Ali məktəbə qəbul rüşvətlə idi, ali məktəbə qəbul böyük bir problem idi. Hər insan ali məktəbə qəbul ola bilmirdi. Yeni bir təhsil eksperti, müəllim necə deyə bilər ki, qəbul asanlaşdırılsın. Belə məsələlərdə, yanaşmalarda hər kəs diqqətli olmalıdır və ictimaiyyəti də çaşdırmaq lazım

"İmtahanları da, Dövlət İmtahan Mərkəzini də ləğv edək..."

Ali məktəblərə qəbul və keçid balları yenidən bu mövzunu aktuallaşdırıb

deyil. Məktəb normal təhsil versin, o zaman heç bir valideyn öz övladını repetitor yanına qoymayacaq. Mən buna əminəm. Normal təhsil olmadığına görə, məktəblərdə bu məsələyə şərait yaradıldığına görə, bəzən təşviq edildiyinə görə bizim valideynlərimiz övladlarını müəllim yanına yönləndirirlər. Bunun, sadəcə, izahı budur, başqa qarışıq yolla izaha ehtiyac yoxdur".

Təhsil mütəxəssisi Nadir İsrailov isə hesab edir ki, ali məktəblərə qəbul sadələşdirilməlidir, lakin keçid ballarının aşağı salınması hesabına yox: "İstənilən halda qəbul qaydalarını sadələşdirməliyik. Bir çox ölkələrdə olduğu kimi, buraxılış imtahanları ilə qəbul imtahanlarını birləşdirmək yolu ilə təkpilləli vahid imtahan modelinə keçməliyik. Buraxılışla qəbul imtahanlarının birləşdirilməsi və sadələşdirilməsi barədə hətta Milli Məclis səviyyəsində məsələ qaldırılıb, müzakirələr aparılıb. Təkpilləli vahid imtahan modelinə keçilməsinin məzunlarımızın fiziki və psixoloji yükünü və deməli, gərginliyini xeyli azaltmaq, eyni adamın biliklərini iki imtahanla yoxlamağa heç bir ehtiyac olmaması baxımından təhsilimizin real perspektivləri ilə tam uzlaşan prosedur ola biləcəyi belə dəfələrlə dilə gətirilib. Ancaq nədənsə hələ də gözləmə mövqeyindəyik".

Təhsil eksperti, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Vüsalə Ağabəyli söylədi ki, "qəbul asanlaşdırılmadı" nisbi anlayış ifadə edir: "Hansı mənada bunu düşünmək olar?

Biz demirik ki, təhsilə marağı olan da, olmayan da ali təhsil alsın. Cəmiyyətə bacarıqlı və savadlı kadrlar lazımdır. Orta məktəblər, ali məktəblər və Dövlət İmtahan Mərkəzi arasındakı rabitə düzgün qurulmalıdır. Orta məktəb şagirdi ali təhsil müəssisəsinə hazırlamalıdır, Dövlət İmtahan Mərkəzi isə öz nəşrləri və test topluları əsasında deyil, orta məktəb şagirdlərinin ildə ən azı iki dəfə verdikləri summativ testlər əsasında imtahan təşkil etməlidir və ya həmin summativ testləri Dövlət İmtahan Mərkəzi siniflər üzrə tərtib edib orta məktəblərə təqdim etməlidir. Şagirdin missiyası bəllidir, önünü görə bilməsi üçün 11 il oxuduğu məktəbin onu ali təhsilə hazırlaması üçün məktəbdə şərait yaradılmalıdır. Bilki qəbul nəticələrinə baxanda isə görmək mümkündür ki, universitetlərin yalnız oxuya bilənlər bitirə bilməyən arxasınca düşə

rək plan yer artırır "balıq tutmuş" kimi tələbə tutmağa çalışırlar. III qrupdan və IV qrupdakı həkimlik ixtisasından başqa, demək olar ki, digər qruplarda ciddi rəqabət olmadı. 160-170 balla tələbə olan abituriyentlərin sayı heç də az deyil. Ötən illər 600 baldan yuxarı olan ixtisasların keçid balları bu il kəskin fərqlə aşağı düşdü. Yanlış anlaşılma olmasın deyək, açıqlayım ki, 200 bal toplayan abituriyentlə 600 bal toplayan abituriyenti müqayisə etmək deyil məqsədim. Bəlkə də 200 bal toplayan abituriyent universiteti daha uğurlu nəticələrlə başa vuracaq. Lakin bu hər zaman belə olmur, əksər hallarda həmin tələbələr universitet illərində uğur qazana bilmir. Hər zaman dediyimiz bir şüar var, təhsilə gəlmək istəyən üçün təhsilin qapıları açıq olmalıdır, lakin universiteti yalnız oxuya bilənlər bitirə bilər", - deyər ekspert vurğuladı.

Prokurorluq məktəb direktorunun qanunsuz əməllərini ifşa etdi

Cəlilabad rayon Sarxanlı kənd ümumi orta məktəbində baş verən qanunsuzluqlarla bağlı vətəndaş müraciəti əsasında rayon prokurorluğunda araşdırma aparılıb.

Bu barədə rayon prokurorluğundan məlumat verilib. Araşdırma zamanı qeyd edilən təhsil müəssisəsinin direktoru vəzifəsində işləmiş Camal Bəşirovun 2017-2022-ci illər ərzində tədris olunmayan dərs saatlarına görə əmək haqqı ödənilməsi və digər qanunsuz yollarla ümumilikdə 33 min manatdan artıq dövlət vəsaitini mənimsəməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Fakta görə Cəlilabad Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 179.2.3 və 179.2.4-cü (qulluq mövqeyindən istifadə etməklə və xeyli miqdarda ziyan vurmaqla mənimsəmə) maddələri ilə cinayət işi başlanıb.

İbtidai istintaq davam etdirilir.

Avqustun 31-də Prezident İlham Əliyev özəl investisiya cəlbinin nəzərdə tutulduğu dövlət şirkətlərinin siyahısını təsdiqləyən sərəncam imzalayıb. Siyahıda toplam 8 dövlət şirkətinin adı var: "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyindəki "Bakı Telefon Rabitəsi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, "Aztelekom" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti, həmçinin "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, SOCAR-a məxsus "Azərikimya" İstehsalat Birliyi (Etilen-Polietilen zavodu), Karbamid zavodu və Metanol zavodu qismən özəlləşdiriləcək müəssisələr kimi müəyyən olunub.

Özəl investisiyaların cəlbini nəzərdə tutulan müəssisələr siyahısında Azərbaycan Beynəlxalq Bankının olması diqqəti cəlb edir. Belə ki, uzun illər boyu bir çox hallarda beynəlxalq maliyyə qurumlarının təkidli tövsiyələri əsasında ABB-nin özəlləşdirilməsi məsələsi gündəmdə olub. Dəfələrlə sistem əhəmiyyətli bu bankın dövlətsizləşdirilməsini nəzərdə tutan fərman və sərəncamlar imzalanıb. Bir qayda olaraq, hökumət iqtisadi durumun pisləşdiyi dövrlərdə Beynəlxalq Bankın özəlləşdirilməsini gündəmə gətirib, iqtisadi göstəricilər normallaşanda bu məsələ yenidən rəfə qaldırılıb. Sonuncu dəfə ABB-nin özəlləşməyə hazırlanması 2015-ci ildə - Azərbaycanda kəskin maliyyə böhranı yarananda gündəmə gətirilib. Belə ki, neftin dünya bazar qiymətinin düşməsi nəticəsində Azərbaycanda dolların məzənnəsi iki dəfə kəskin artırılıb. Bundan sonra məlum olub ki, Beynəlxalq Bankdan götürülən milyardlarla manat kreditin qaytarılması mümkün deyil, yaxud ciddi çətinliklər mövcuddur. Bu məsələ ilə bağlı bankın rəhbəri Cahangir Hacıyev və çoxsaylı iş adamları həbs olunub. Bankın iflası təhlükəsi yaranacağına görə dövlət onun sağlamlaşdırılmasını öz üzərinə götürüb. Nəticədə bankın xarici valyutada olan öhdəliklərinin qarşılanması üçün büt-

cədən 3 milyard dollardan yuxarı vəsait xərclənib, kredit hesabına yaradılan 10 milyard manatlıq aktivlər dövlət tərəfindən alınıb. Elə həmin dövrdə Prezident ABB-nin sağlamlaşdırılaraq, özəlləşməyə hazırlanmasını nəzərdə tutan fərman imzalayıb. Ötən müddət ərzində bankın fəaliyyəti

dividend məbləği 142,7 milyon manat təşkil edib.

2021-ci ildə isə ABB üzrə son illərdə ilk dəfə olaraq dövlət büdcəsinə 120 milyon manat məbləğində dividend nəzərdə tutulub. Bank bu proqnoz artıqlaması ilə (100,7 faiz) yerinə yetirib və büdcəyə 120 milyon deyil, 120 milyon

olub. Ümumilikdə, ABB-nin səhm kapitalında dövlətin payı 95,39 faizdən 96,6 faizə yüksəlib.

2023-cü il iyulun 1-nə ASC-nin (ABB) səhmdarlarının sayı 1 797-yə çatıb. Bankın yarım illik hesabatından aydın olur ki, bu, ilin əvvəli ilə müqayisədə 1,1 faiz çoxdur.

mənfəət vergisi ayrılıb.

Bu il iyulun 1-nə bankın aktivləri 2,3 milyard manat və ya 16,4 faiz azalaraq 11,8 milyard manat təşkil edib. Cari ilin ilk 6 ayında ABB-nin kredit portfeli (müşətilərə verilmiş kreditlər) 657,4 milyon və ya 18,6 faiz artaraq 4,2 milyard manata çatıb.

tin dəyişən mövqeyi uzun müddətdir davam edir: "Gah deyirlər özəlləşdirilir, gah deyirlər özəlləşdirilmir. Əslində hazırda Beynəlxalq Bankın səhmlərinin bir hissəsi özəl ələlərdədir. Dövlətin payı 97 faizə yaxındır, qalanı fiziki və hüquqi şəxslərdədir. Prezidentin son sərəncamını mən bankın özəlləşdirilməsi kimi qiymətləndirmirəm. Yeni gözləmirəm ki, səhmlərin 50 faizdən çoxu satılacaq. Burada söhbət müəyyən hissənin özəl investorlara satılmasından gedir. Məqsəd isə banka investisiya qoyuluşunu artırmaqdır. Yə-

Beynəlxalq Bankın özəlləşdirilməsi gündəmdə: gözlənilməz qərarın pərdəarxası

Əkrəm Həsənov: "Prosesə xarici investorların cəlb olunacağını düşünürəm"

Bu dövrdə ABB-nin cəmi öhdəlikləri 9,96 milyard manat təşkil edib ki, bu da ilin əvvəlinə nisbətən 20,2 faiz və ya 2,44 milyard manat azdır. Bankın depozit portfeli də cari ilin ilk 6 ayında 2,97 milyard manat və ya 19,75 faiz azalaraq 8,5 milyard manat olub. Şirkətlərin bankdakı əmanətləri 2,2 milyard manat və ya 25,4 faiz azalaraq 6,5 milyard manat, fiziki şəxslərin depozitləri isə 112,1 milyon manat və ya 5,9 faiz artaraq 2,2 milyard manat təşkil edib.

Maraqlıdır ki, ötən ilin fevralında Prezident İlham Əliyev 2015-ci ildəki fərmana dəyişiklik barədə qərar imzalayıb. Yeni qərarla artıq bankın özəlləşdirilməsinə dair müddəalar fərmandan çıxarılıb. Bu ilin fevralında da hökumət rəsmiləri ABB-nin özəlləşdirilməsinin gündəmdə olmadığını açıqlamışdı. Həmin vaxt mətbuata danışan İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin rəisi Mətin Eynullayev bildirmişdi ki, hazırkı məqamda "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin özəlləşdirilməsi gündəmdə deyil. Bu halda, hökumətin mövqeyinin dəyişməsinin səbəbləri maraq doğurur. Kifayət qədər rentabellə işləyən banka özəl investisiyanın cəlbini hansı zərurətdən irəli gəlib?

Bank sahəsi üzrə ekspert Əkrəm Həsənovun "Yeni MİSƏVƏT"ə dediyinə görə, ABB-nin özəlləşdirilməsi məsələsində hökumə-

qin ki, ən uzağı səhmlərinin 49 faizi özəl investorlara verilir".

Ekspertə görə, ABB-yə özəl investorların cəlbindən çox böyük vəsaitin əldə olunması real deyil: "Bankın xalis kapitalı 2 milyard manata yaxındır. Sistem əhəmiyyətli olmasını nəzərə alsaq, onun qiymətinə 3 milyard manat da qiymətləndirmək olar. Məncə, dövlət bu pula bankı satmaq istəməz. Düşünürəm ki, ABB əlavə səhmlər buraxacaq və investorlara onları almağa şərait yaradılacaq. Özü də fikrimcə, bu prosesə xarici investorların cəlbini nəzərdə tutulmur. Bunu yerli investorlarla həyata keçirəcəklər. Bu prosesin yaxın müddətli dövrdə reallaşmasını da gözləmirəm. Ən yaxşı halda gələn ildən hansısa addımların atılması mümkündür".

Ə.Həsənov hesab edir ki, hökumət ABB-yə nəzərdə tutduğu vəsaiti ödəyəcək iri alıcı tapa bilməyib: "Görünür ki, elə böyük alıcı tapılmadı deyə kiçik investorlara yönəldilər. Banka əlavə vəsait cəlb edib, daha çox qazanc əldə olunmasını təmin etmək istəyirlər. Bank son illərdə dividend ödənişlərinə başlayıb, fəaliyyətindəki gəlirlilik davam edərsə, yeni səhmdarlar da dividend ala biləcəklər. Hesab edirəm ki, Beynəlxalq Bank bütünlüklə özəlləşdirilməlidir. Bank sektorunun tamamilə dövlətsizləşdirilməsi lazımdır".

□ Dünya SAKİT, "Yeni MİSƏVƏT"

Banklar "rayonlulara" niyə kredit vermir?

Deputat: "Bu problemin yaranmasında tək cə banklar deyil, bəzi vətəndaşlar da günahkardır"

Bu gün bankların əksəriyyəti regionlarda yaşayan əhaliyə kredit vermək istəmərlər. Xüsusilə də aqrar və biznes sahələrinə vəsait ayırmaqdan imtina edirlər və ya ağırlaşdırıcı şərtlər qoyurlar. Bu səbəbdən də regionlarda iqtisadi inkişaf paytaxta nisbətən xeyli zəifdir. Bu gün elə rayonlar var ki, vəziyyət daha gərgindir, yəni biznes sahəsi yox dərəcəsindədir, aqrar sahə isə zəif inkişaf edir.

Bəs bu vəziyyətdən necə çıxmaq olar? Bununla bağlı hansı işlər görülməlidir?

Bizim.media-nın mövzu ilə bağlı suallarını cavablandıran **Milli Məclisin Aqrar Siyasət Komitəsinin sədri Tahir Rzaev** məsələnin çox ciddi və aktual olduğunu diqqətə çatdırıb.

Regionlarda aqrar və biznes sahələrinin inkişaf etdirilməsinə ciddi ehtiyacın olduğunu deyən komitə sədri qeyd edib ki, bura ən aşağı faizlərlə kreditlərin verilməsi çox vacibdir: "Ancaq kommersiya bankları çox ağır şərtlər irəli sürürlər. Əsasən də şəhər yerində daşınar və daşın-

maz əmlakın olması kimi digər şərtlər çox ağırdır və əməl etmək mümkün deyil. Əgər sahibkar kənddə yaşayırsa, deməli, onun evi, torpaq sahəsi, mal-qarası və digər mülkiyyət növləri var ki, onlardan girov kimi istifadə edə bilər".

Bu halların ölkə iqtisadiyyatının inkişafına mane olduğunu söyləyən deputatın fikrincə, hökumət bu hallarla bağlı banklar qarşısında ya tələblər qoymalı, ya da dəstək verməlidir: "Mərkəzi Bank və digər aidiyyəti qurum-

tanlığını təmin etsinlər və girov məsələsini aradan qaldırsınlar. Ona görə ki, bir sahibkar kənddə yaşayırsa, deməli, onun evi, torpaq sahəsi, mal-qarası və digər mülkiyyət növləri var ki, onlardan girov kimi istifadə edə bilər".

Bu halların ölkə iqtisadiyyatının inkişafına mane olduğunu söyləyən deputatın fikrincə, hökumət bu hallarla bağlı banklar qarşısında ya tələblər qoymalı, ya da dəstək verməlidir: "Mərkəzi Bank və digər aidiyyəti qurum-

lar tərəfindən müvafiq tədbirlər görülsə, həm regionlarda aqrar və biznes sektorlarının inkişafına nail olarıq, həm də işsizliyi müəyyən qədər aradan qaldıra bilərik. Ona görə ki, bizneslə məşğul olan şəxs özüne bir və ya bir neçə işçi götürəcək. İstər xidmət, istər biznes, istərsə də aqrar sahə olsun, burada elə vəzifələr var ki, onları yerinə yetirən insanlar işlə təmin oluna bilərlər".

Bəs bankların regionlara vəsait ayırmaqdan imtina etməsinin səbəbləri nədir? Bu, nə ilə bağlıdır?

Müsahibimiz vurğuladı ki, bu problemin yaranmasında tək cə banklar deyil, bəzi vətəndaşlar da günahkardır: "Belə ki, bir qrup insan bankdan götürdüyü krediti aidiyyəti sahəyə deyil, başqa

sahələrə yönəldirlər ki, bunun da heç bir nəticəsi olmur və banklara borclu qalırlar. Bir neçə dəfə özüm də şahidi olmuşam. Elələri var ki, kiçik və orta sahibkarlıq adı ilə 10, 20, hətta 40 min manata qədər kredit götürürlər, amma bununla ya avtomobil alır, ya özüne ev inşa etdirir, ya ailəsi ilə birlikdə hansısa ölkəyə istirahətə gedirlər.

Bu və digər amillərə görə də ölkə əhalisinin yarısından çoxu banklara borcludur. Araşdırmalar da göstərir ki, götürülən vəsaitlərin 70 faizə qədər təyinatı üzrə xərclənməyib. Bu baxımdan da kreditlər elə şəxslərə verilməlidir ki, onlar həqiqətən də öz sahəsinin inkişafında maraqlıdırlar və əllərində layihələri var".

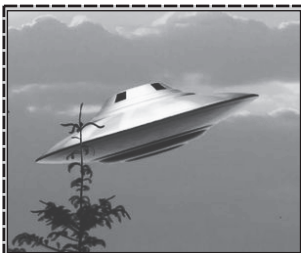

MUSAVAT

Son səhifə

N 158 (8294) 7 sentyabr 2023

S
e
n
t
y
a
b
r

Pentaqon UNO-ların dünyanın ən çox harasında görüldüyünü açıqlayıb

ABŞ Müdafiə Nazirliyi yanında Hər növ anomaliyalara tədqiqi üzrə departamenti (AARO) 1996-cı ildən 2023-cü ilə qədər uçan naməlum obyektlərin (UNO) ən çox müşahidə edildiyi yerlərin qeyd edildiyi dünya xəritəsini dərc edib. Sənəd idarənin rəsmi saytında yerləşdirilib. Xəritəyə əsasən, son 27 ildə UNO müşahidələrinə daha çox ABŞ-nin şərq və qərb sahillərində, Yaponiyanın Xirosima və Naqasaki şəhərləri yaxınlığında, eləcə də Yaxın Şərqlə Bağdad, Doha və Dubay kimi böyük şəhərlərdə rast gəlinib. AARO göstərilən müddət ərzində UNO müşahidələrinin dəqiq sayını qeyd etməyib.

Departamentin qısa hesabatında şahidlərin ifadələrinə əsasən tərtib edilmiş naməlum uçan obyektlərin əsas xüsusiyyətləri də verilir. Sənədə əsasən, insanlar ən çox səmada diametri bir metrden 4 metrə qədər olan 3 km-dən 10 km-ə qədər hündürlükdə yerləşən ağ və ya gümüşü rəngli dairəvi və ya sferik cisimləri müşahidə ediblər. Daha əvvəl Pentaqon UNO-lar haqqında məxfi məlumatların və videoların yer aldığı internet saytının istifadəyə verildiyini elan edib.

Narkotiki pişiyə бүkdü, pişiyə körpə kimi təqdim etdi

Krasnoyarsk diyarında bir qadın pişiyin üstündə narkotik maddə gizlədib, onu uşaq kombinezonuna бүküüb və körpə kimi təqdim etməyə çalışıb. Bu barədə SHOT Telegram kanalı məlumat yayıb. Rus qadın şəhərin müxtəlif yerlərinə bu narkotik çatdırılmasını etməli idi. O, 170 qramlıq mefedronu qablaşdırıb və körpəsi ilə gəzən ana kimi davranaraq missiyaya çıxıb. Hiyləgər planına baxmayaraq, o, polis tərəfindən saxlanılıb. Polis kombinezonu açıb, pişiyi və onun üstündəki qanunsuz malları çıxarıb. Qadına qarşı cinayət işi başlanıb.

Daha əvvəl bildirilmişdi ki, polis Moskva vilayətində narkotacir axtararkən marixuana saxlanan istixanani ifşa edib.

Gözü tez-tez ovmaq korluğa səbəb ola bilər

“Uşaqlar telefonlardan uzaq olmalıdırlar”. Bu sözləri Səhiyyə Nazirliyinin “Instagram” səhifəsindəki canlı yayımda qurumun mütəxəssis eksperti, oftalmoloq İmran Cərullazadə deyib.

Onun sözlərinə görə, mobil telefonlar görməni zəiflə-

də bilər: “Gözün ovulması da çox təhlükəlidir. Göz əzələlərinin sıxılmasına səbəb ola bilər. Valideynlər bu kimi məsələlərdə diqqətli olmalıdırlar. Uşaq gözünü tez-tez ovursa, anında həkimə müraciət etməlidirlər. Gözü tez-tez ovmaq korluğa səbəb ola bilər”.

Nyu-Yorkda qeyri-adi yeni turizm növü: siçan turları təşkil olunur

Nyu-Yorkda yaşayan siçovulların sayı 10 milyonu keçib. Şəhərdə təhlükəli gəmiricilərin sayı sakinlərin özlərindən çoxdur. Rəsmilər gəmiricilərin məhv edilməsi ilə bağlı addımlar atdığı bir zamanda Nyu-Yorkda siçovul turları - quyruqlu gəmiricilərin ən çox olduğu yerlərə ekskursiyaların təşkil edilməsinə başlanılıb.

Hər şey blogger Kenni Bollverkin qərribə hobbisi ilə başlayıb. Belə ki, o, siçovulların “işğal etdiyi” Nyu-Yorkun müxtəlif yerlərində çəkilmiş videoları “TikTok” sosial şəbəkəsində yerləşdirməyə başlayıb. Onun bəzi yayımlarına 10 minə qədər insan qoşulub

və çoxları daha sonra Kennidən onları da özü ilə aparmasını xahiş etməyə başlayıb ki, bunlar da əsasən turistlər olublar. İndi isə Bollverk həftədə bir neçə dəfə onları gecə-gündüz siçovulların göz önündə olduğu Nyu-York məhəllələrində gəzdirir.

Avropa ölkələri canavarların mühafizəsini dayandırır

Avropa Komissiyası canavarların mühafizə edilən heyvan statusundan məhrum edilməsini nəzərdən keçirir. Qeyd olunur ki, bu yırtıcı heyvanların yaşayış şəraiti qismən yaxşılaşdıqdan və onların qidaya çıxışı asanlaşdıqdan sonra canavarlar Avropa İttifaqı dövlətlərinin ərazisində çoxalmağa başlayıblar. Brüssel artıq yerli hakimiyyət orqanlarına müraciət ünvanlayaraq canavarların mal-qara və fermerlərə hücumlarını dayandırmaq üçün tədbir görməyə çağırır. Məlumatda bildirilir ki, xüsusilə Alp dağlarında canavarların sayı artaraq təbii tarazlığı pozur, kənd təsərrüfatına və turizmə təhdid yaradır.

Cinsiyət partisində ölüm baş verdi

Meksikada uşağın ana bətnində cinsiyətinin öyrənilməsindən sonra keçirilən mərasim üçün icarəyə götürülən təyyarə qəzaya uğrayıb. Cəhrayı toz buraxaraq ərazinin üzərindən uçan kiçik təyyarə qəza edib. Cessna tipli kiçik təyyarənin qanadı qırıldıqdan sonra yerə çarpılıb. Qəzada yaralanan təyyarənin pilotu 38 yaşlı Luis Anxel Lopez Heras aparıldığı xəstəxanada dünyasını dəyişib.

Ziyafət iştirakçıları hadisəni kamera ilə lentə alıblar. Görüntülərdə təyyarənin şənlik sahəsinə doğru endiyi, cəhrayı toz buraxdığı, sonra qəfil havaya qalxdığı, daha sonra qanadı qırılaraq yerə çarpıldığı görülüb.

Bunları bilirsinizmi?

- * İnsanın ağızında Yer kürəsi əhalisinin sayı qədər bakteriya yaşayır.
- * Dilin üstündə olan izlər hər kəsin özünəməxsus olur.
- * Orta yaşlı adam bir gündə 600 ml tüpürcək ifraz edir.
- * Dırnaqların arxa tərəfində olan ağ iz dırnağı uzanmasına səbəb olan hissəsidir.
- * Beyinə signal saatda 400 km sürətlə daxil olur.
- * Qanın 4 yox 29 qrupu var. Onlardan ən az rast gəlinənləri Yaponiyada bəzi ailələrdə mövcuddur.
- * Bir gün ərzində qan orqanizmdə 19312 kilometr məsafə qət edir.
- * Orqanizmdə olan sinirlərin hamısının birlikdə uzunluğu 75 kilometrdir.
- * İnsan gün ərzində 20 000 dəfə nəfəs alıb-verir.
- * İnsanın gözü 10 milyon fərqli rəngi ayırd edə bilir.
- * İnsanın qulağı ömür boyu uzanır. Bu uzanma ildə 1/4 mm ölçüdə olur.
- * İnsanın ürəyi il ərzində 25 milyon dəfə döyünür.
- * Hər insan il ərzində 2 kiloqrama yaxın ölü dəri toxuması xaric edir.
- * Bir kvadrat santimetr sahədə yüzrlə ağrı reseptorları var.
- * Oğlanların dilində olan reseptorların sayı qızların dilində olan reseptorların sayından azdır.
- * Bir insan ömrü boyu 35 ton qida qəbul edir.
- * İnsanların ömür boyu göz qırpmağa sərf elədikləri vaxt 5 ildir.
- * Baş beyində bir saniyədə 100000 kimyəvi reaksiya gedir.
- * Asqırmanın sürəti saatda 160 kilometrdir.
- * Gülümdə eyni zamanda üçün 17 əzələsi hərəkətə gəlir, iflic olanda isə 43 əzələ zədələnir.

Yaponiya XRISM rentgen teleskopunu işə salacaq

Yaponiya Aerokosmik Agentliyi (JAXA), NASA və Avropa Kosmik Agentliyi (ESA) ilə əməkdaşlıq edərək, rentgen vizualizasiyası və spektroskopiyadan istifadə edərək kosmosun tədqiqi üçün yeni genişmiqyaslı missiyanı işə salmağa hazırlaşır. XRISM kosmik aparatı sentyabrın 7-də Yaponiyadakı Taneqashiya Kosmik Mərkəzindən buraxılmalıdır. Bu barədə EKA-nın rəsmi saytında məlumat verilib.

EKA alimlərinin sözlərinə görə, XRISM astrofiziklərə kainatdakı ən böyük strukturların necə inkişaf etdiyini, maddənin kosmosda necə paylandığını və qalaktikaların necə əmələ gəldiyini anlamağa kömək etmək üçün nəzərdə tutulub. Peykin sensorları kosmosdakı ən isti obyektləri - qara dəlikləri və qalaktika klasterlərini izləmək üçün nəzərdə tutulub. Peykin sensorları kosmosdakı ən isti obyektləri - qara dəlikləri və qalaktika klasterlərini izləmək üçün nəzərdə tutulub.

XRISM kosmik gəmisi rentgen diapazonunu öyrənmək üçün iki alətlə təchiz edilib: “Resolve” və “Xtend”. Birinci alət - “Resolve” cihazı çox aşağı temperaturda işləyən kriogen hissəciklər detektorudur. Kosmosun dərinliklərindən gələn rentgen şüalarının yaratdığı ən kiçik temperatur dəyişikliklərini aşkar etmək üçün məhz belə şərtlər tələb olunur. İkinci alət - “Xtend” cihazı gəmini rentgen diapazonunda geniş əhatə dairəsi ilə təmin edəcək.

Daha əvvəl Yaponiya üçüncü dəfə Ayın tədqiqi üçün nəzərdə tutulmuş SLIM stansiyasının buraxılışını təxirə salıb. Stansiyanın kosmosa buraxılışı pis hava şəraiti səbəbindən baş tutmayıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Sifariş: 2310

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500